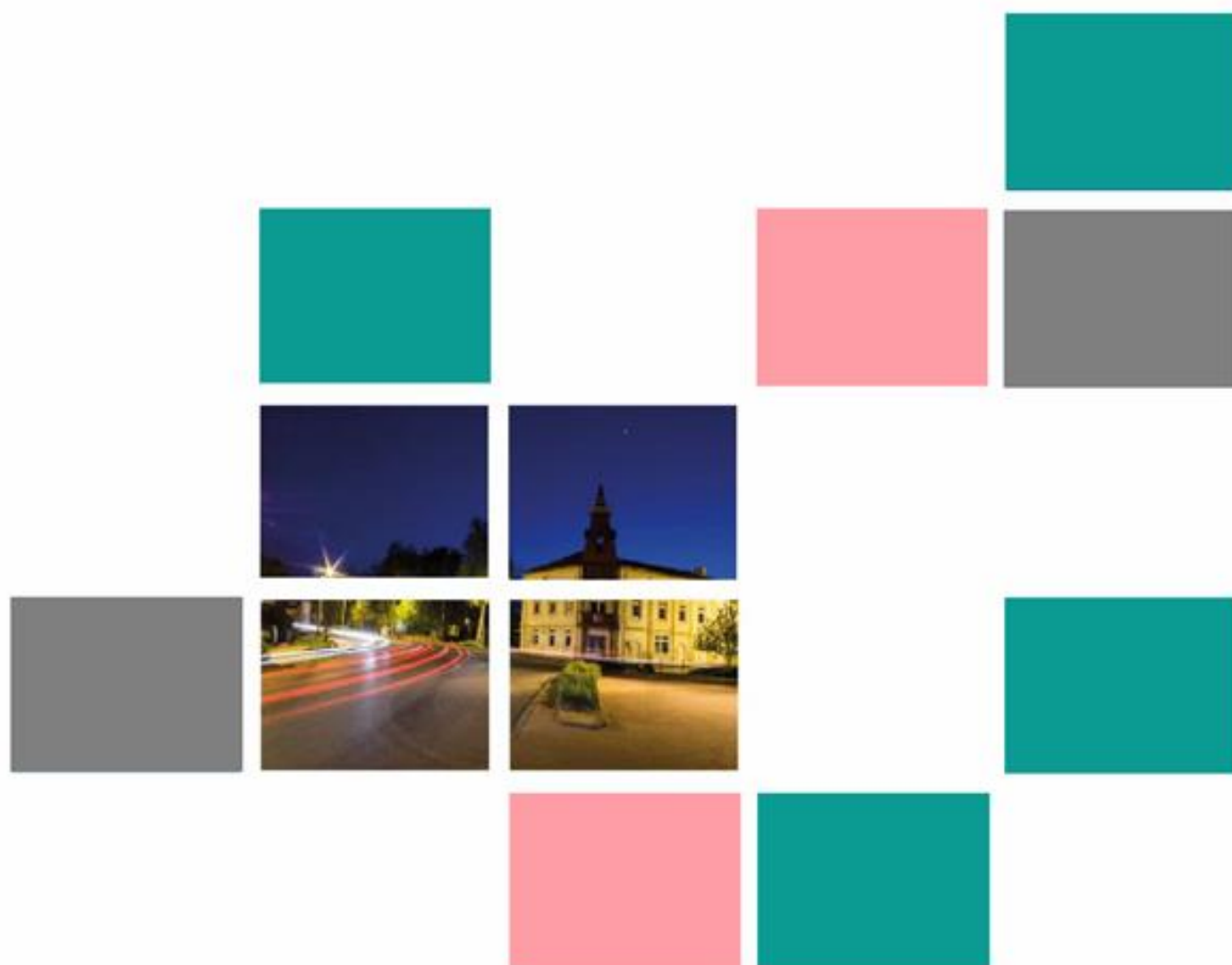

Strategia Rozwoju Gminy Bolesław na lata 2025-2035

DELTA PARTNER
STOWARZYSZENIE WSPIERANIA
INICJATYW GOSPODARCZYCH

Gmina Bolesław, 2024 r.

Spis treści

I Wprowadzenie	4
II Uwarunkowania prawne i metodyka opracowania strategii.....	5
I.1 Podstawa prawna.....	5
I.2 Metodyka opracowania strategii.....	6
I.3. Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi i strategicznymi	8
I.3.1 Spójność ze strategią rozwoju województwa	9
I.3.2 Obszary strategicznej interwencji w strategii rozwoju województwa	11
I.3.3 Spójność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi.....	15
II Portret Gminy Bolesław	18
II.1 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	18
II. 2 Wnioski z badania ankietowego	28
II.3 Analiza SWOT	34
III Koncepcja rozwoju Gminy Bolesław w perspektywie roku 2030	36
III.1 Okoliczności rozwojowe	36
III.2 Wizja i misja rozwoju	38
III.3 Cele strategiczne rozwoju i kierunki działań	40
III.3.1 Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	40
III.3.2 Kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celów strategicznych	47
III.3.3 Projekty kluczowe.....	51
III.4 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Bolesław	53
III.5 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	62
III.6 Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	64
IV System zarządzania strategią	67
IV.1 System wdrażania	67
IV.2 Monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii	68
IV.3 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	69
IV.4 Finansowanie Strategii	70
IV.5 Ewaluacja ex-ante	71
Spis tabel	73

I Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Bolesław na lata 2025-2035 jest podstawową deklaracją samorządu, w której sformułowane zostały kluczowe kierunki i założenia rozwoju gminy. Wizja rozwoju Gminy Bolesław zawarta w niniejszym opracowaniu jest efektem połączenia prac warsztatowych, eksperckich oraz wyników uzyskanych w ramach badań społecznych. Przyjęty program działania jest spójny z opracowaniami szczebla regionalnego oraz krajowego. Równocześnie w ramach niniejszej Strategii uwzględniono możliwości wykorzystania zewnętrznego finansowania projektów rozwojowych, w szczególności w ramach perspektywy budżetowej Unii Europejskiej.

Istotą Strategii jest wyznaczenie głównych, najważniejszych kierunków działań krótko i długofalowych oraz opisanie sposobu ich realizacji. Strategia jest zatem kompleksowym dokumentem wspomagającym zarządzanie gminą. Głównym elementem przygotowań Strategii były spotkania warsztatowe, w których udział wzięli Radni, przedstawiciele Urzędu Gminy i instytucji samorządowych, przedstawiciele organizacji społecznych oraz mieszkańcy. Zawarte w niniejszym programie zapisy wynikają zatem wprost z postulatów i ocen sformułowanych przez liderów społeczności lokalnej Gminy Bolesław, a także stanowią wyraz aspiracji i dążeń samorządu jako wspólnoty mieszkańców.

Niniejszy dokument został opracowany w czterech komplementarnych częściach. W pierwszej wyjaśniono podstawę prawną i metodologię prowadzonych działań. W następnej części przedstawiono najważniejsze uwarunkowania gminy Bolesław wraz z wnioskami z diagnozy strategicznej i badania ankietowego. Podsumowaniem drugiej części została analiza SWOT wraz z zestawieniem wyzwań i potencjałów rozwojowych gminy. Dzięki nim opracowano wizję oraz misję rozwoju gminy Bolesław do roku 2035, która znajduje się w trzeciej części strategii. Oprócz tego, przedstawiono również: cele strategiczne, charakterystykę i strukturę kierunków działań, a także opis tych kierunków wraz z ich planowanymi rezultatami. W ostatniej części dokumentu zaprezentowany został system realizacji strategii wraz z wytycznymi do monitoringu, ewaluacji, aktualizacji oraz sporządzenia dokumentów wykonawczych. Strategia zawiera również ramy finansowe połączone ze źródłami finansowania.

II Uwarunkowania prawne i metodyka opracowania strategii

I.1 Podstawa prawna

Podstawę prawną opracowania Strategii Rozwoju Gminy Bolesław na lata 2025-2035 jak i jej wdrożenia stanowi ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn.zm.). Zapisy tego aktu definiują strukturę Strategii oraz wymieniają wszystkie obligatoryjne elementy jakie muszą się znaleźć w niniejszym dokumencie (art. 10e. ust. 3). Zgodnie z zapisami ww. ustawy, Strategia Rozwoju Gminy Bolesław na lata 2025-2035 powinna zawierać wnioski z diagnozy przygotowanej na potrzeby tej strategii, a także określać:

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczące:
 - zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu,
 - zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
 - kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej,
 - zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn.zm.),
 - zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego,
 - kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej,
 - zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW,
 - zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
 - zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 566 z późn.zm.) wraz z zakresem planowanych działań;
- obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- ramy finansowe i źródła finansowania.

Niniejsza strategia zawiera wszystkie obligatoryjne elementy, uwzględniając uwarunkowania gminy w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Dokument składa się z części tekstowej i graficznej zawierającej model struktury funkcjonalno-przestrzennej. Model ten stanowi ilustrację dla polityki rozwoju zawartej w rozdziale strategicznym.

Podczas opracowania niniejszego dokumentu zastosowano najlepsze praktyki oraz wskazówki, które zawiera przygotowany na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej „Poradnik Praktyczny. Strategia Rozwoju Gminy”.

I.2 Metodyka opracowania strategii

Strategia Rozwoju Gminy Bolesław na lata 2025-2035 została przygotowana z uwzględnieniem następujących pięciu założeń metodologicznych:

1	charakter wieloletni – planowanie w odniesieniu do prognoz i trendów;
2	„od ogółu do szczegółu” – od misji, poprzez problemy i pomysły na ich rozwiązanie, do konkretnych zadań;
3	uczestnictwo – zaangażowanie w pracę nad Strategią różnych środowisk, mieszkańców i zainteresowanych podmiotów;
4	praca grupowa – organizacja warsztatów gwarantujących wypracowywanie optymalnych rozwiązań;
5	przydatność – wypracowane rozwiązania stają się automatycznie projektami, dla których można poszukiwać źródeł finansowania.

Przy opracowywaniu niniejszej strategii wykorzystano różne narzędzia i metody badawcze. W poniższych akapitach zawarto poszczególne etapy prac nad strategią.

Analiza desk research

Analiza desk research to pierwszy etap opracowania strategii, a dotyczy analizy danych zastanych, które stanowiły bazę do prac nad przedmiotowym dokumentem. W trakcie tego etapu dokonano analizy informacji zawartych w dokumentach diagnostycznych i strategicznych w wymiarze lokalnym, regionalnym i krajowym. Celem przeprowadzonej analizy była diagnoza sytuacji demograficznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, co było niezbędne do wypracowania interwencji strategicznej. Niezbędne dane oraz informacje pozyskano również z ogólnodostępnych opracowań i statystyk.

Badania ilościowe

W celu uzyskania opinii oraz analizy potrzeb i oczekiwań mieszkańców, we wrześniu 2024 r. przeprowadzono badanie ankietowe. Wzięło w nim udział 127 osób. Mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie atutów i deficytów gminy oraz ocenę poziomu oferty i dostępności usług. Wyniki badania były kluczowe dla opracowywania i realizacji strategii rozwoju gminy.

Badania jakościowe

Badania jakościowe zostały przeprowadzone w 2024 roku w celu zebrania dokładnych informacji na temat zachodzących zmian oraz uwarunkowań rozwojowych mających wpływ na gminę Boleśław. Przeprowadzone zostały warsztaty z udziałem radnych, urzędników oraz przedstawicieli jednostek organizacyjnych, a także z mieszkańcami i innymi interesariuszami, co pozwoliło na zdefiniowanie priorytetów rozwoju gminy.

Analiza SWOT

Analiza SWOT polega na usystematyzowaniu pozyskanych danych i informacji, a następnie zidentyfikowaniu mocnych i słabych stron gminy oraz występujących szans i zagrożeń mających wpływ na jej dalszy rozwój. Podstawą analizy są pozyskane dane i informacje oraz wypracowane na wcześniejszych etapach wnioski analiz i badań. Wyznaczone przez analizę SWOT potencjały oraz zdiagnozowane zagrożenia stanowią punkt wyjścia do sformułowania celów i kierunków rozwoju gminy.

Opracowanie misji i wizji

Opracowanie misji i wizji gminy Boleśław jest nadrzędnym celem przedmiotowej strategii. Jednocześnie elementy te stanowią wprowadzenie do poziomu strategicznej oraz operacyjnej interwencji. Misję i wizję gminy wypracowano na podstawie przeprowadzonych na etapie diagnostycznym analiz oraz badań ilościowych i jakościowych.

Sformułowanie wizji rozwoju, celów i kierunków działań

Cele strategiczne odnoszą się bezpośrednio do wypracowanej misji i wizji gminy. Zostały sformułowane na bazie wniosków opracowanych na etapie diagnostycznym i są odpowiedzią na wskazane problemy. Dzięki nim istnieje szansa na lepsze wykorzystanie potencjału gminy Boleśław.

Opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej opracowuje się w formie ilustracji oraz graficznie przedstawia założenia zawarte w dokumencie. Model ten pokazuje główne elementy strategii takie jak: długookresowa wizja rozwoju gminy oraz kierunki zmian zachodzących w wyniku realizacji założeń strategii. Opracowanie modelu w formie graficznej sprawia, że jest bardziej przystępny w odbiorze.

Opracowanie części wdrożeniowej

Część wdrożeniowa stanowi ostatni etap prac nad strategią i skupiona jest na mechanizmach takich jak: monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii. Umożliwią one efektywną i skuteczną realizację zapisów dokumentu. Ponadto, rozdział ten zawiera informacje na temat podmiotów zaangażowanych w realizację strategii, ich roli oraz zasady współpracy. Dokument zawiera także wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych i informacje na temat potencjalnych źródeł finansowania zaplanowanych w strategii zamierzeń.

Konsultowanie i opiniowanie projektu strategii

Podmiotami uprawnionymi do zaopiniowania strategii są sąsiednie gminy i ich związki, lokalni partnerzy społeczno-gospodarczy, Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Zarząd Województwa Małopolskiego, a także mieszkańcy, którzy wyrażą chęć zgłoszenia swoich uwag do projektu strategii.

Przeprowadzenie procedury środowiskowej

Stanowi ostatni etap prac nad strategią. Zapisy strategii podlegają weryfikacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, którzy oceniają czy zaproponowane w dokumencie przedsięwzięcia uwzględniają kwestie związane ze środowiskiem w wystarczającym stopniu i czy konieczne jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko.

I.3. Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi i strategicznymi

Rozdział odnosi się do art. 10f. ust. 2. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn.zm.): „Projekt strategii rozwoju gminy opracowuje wójt oraz przedkłada go zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa”.

Integralność z nadrzędnymi dokumentami zapewnia komplementarność działań podejmowanych w ramach realizacji ich ustaleń. Niniejsza strategia jest spójna z dokumentami planistycznymi oraz strategicznymi na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

Wśród nich znajdują się:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategia Rozwoju Województwa „Małopolskie 2030”;
- Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego;
- Regionalny Program Rozwoju Transportu Województwa Małopolskiego na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030 roku;

- Wojewódzki Plan Transformacji Województwa Małopolskiego na lata 2022-2026;
- Strategia Innego Instrumentu Terytorialnego dla obszarów Gminy Olkusz, Gminy Klucze i Gminy Bolesław;
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Olkuskiego na lata 2024 – 2027 z perspektywą na lata 2028 – 2031 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko;
- Program ochrony środowiska dla Gminy Bolesław na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bolesław.

I.3.1 Spójność ze strategią rozwoju województwa

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, stanowiąca aktualizację Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 została uchwalona przez Sejmik Województwa Małopolskiego 17 grudnia 2020 r. Strategia rozwoju województwa to podstawowy i najważniejszy dokument samorządu województwa, którego zadaniem jest określenie celów i kierunków polityki regionalnej. Opracowanie strategii rozwoju jest nie tylko ustawowym obowiązkiem samorządu województwa, ale przede wszystkim niezbędnym i koniecznym warunkiem dla zapewnienia regionowi podstaw do zrównoważonego i stabilnego rozwoju w długofalowej perspektywie.

Wizja, jaka została określona w strategii zakłada, że Małopolska stanie się: *„regionem równych szans i wszechstronnego rozwoju Małopolan, nowoczesnej gospodarki, odpowiedzialnie podchodzącym do zasobów środowiska naturalnego, silnym aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości, zachowującym swoją tożsamość i aktywnie działającym na rzecz integracji europejskiej”*.

Szczególne miejsce w strategii zajmują Małopolanie oraz ich rodziny. Zasadniczym punktem odniesienia dla działań wspierających rozwój regionu, będzie wyrównywanie szans rozwojowych małopolskich rodzin. Dlatego też wszelkie aktywności samorządu województwa zmierzające do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, zarówno w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, jak i terytorialnym, inicjowane będą z myślą o małopolskich rodzinach.

Strategia zakłada podjęcie działań w ramach 5 obszarów:

Małopolanie	działania na rzecz wsparcia rodzin, opieki zdrowotnej, poprawy bezpieczeństwa, rozwoju sportu i rekreacji, ochrony dziedzictwa i uczestnictwa w kulturze, rozwoju edukacji oraz wspierania aktywności zawodowej.
Gospodarka	działania mające na celu podniesienie innowacyjności i konkurencyjności regionu, wsparcie turystyki, realizacji inwestycji z zakresu zintegrowanego i zrównoważonego transportu, rozwój cyfryzacji oraz wprowadzanie gospodarki o obiegu zamkniętym.

Klimat i środowisko	działania skoncentrowane na ograniczaniu zmian klimatycznych (w tym poprawie jakości powietrza, rozwoju OZE i efektywności energetycznej), zrównoważonym gospodarowaniu wodami, ochronie bioróżnorodności i krajobrazu Małopolski oraz edukacji ekologicznej.
Zarządzanie strategiczne rozwojem	działania koncentrujące się na zbudowaniu funkcjonalnego systemu zarządzania rozwojem województwa, współpracy i partnerstwa oraz promocji regionu.
Rozwój zrównoważony terytorialnie	działania adresowane do miast i obszarów wiejskich oraz ukierunkowane na zrównoważony rozwój przestrzenny, spójność wewnątrzregionalną i dostępność.

Realizacja dokument „Małopolska 2030” odbywać się będzie poprzez pięć celów strategicznych, do których przypisane zostały kierunki działań, z zaznaczeniem kierunków priorytetowych.

Tabela 1 Cele i kierunki rozwoju zawarte w strategii wojewódzkiej

Obszar	Cel szczegółowy	Kierunki rozwoju
Małopolskie	Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie	1. Małopolskie rodziny 2. Opieka zdrowotna 3. Bezpieczeństwo 4. Sport i rekreacja 5. Kultura i dziedzictwo 6. Edukacja 7. Rynek pracy
Gospodarka	Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	1. Innowacyjność 2. Konkurencyjność i przedsiębiorczość 3. Turystyka 4. Transport 5. Cyfrowa Małopolska 6. Gospodarka o obiegu zamkniętym
Klimat i środowisko	Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej	1. Ograniczanie zmian klimatycznych 2. Gospodarowanie wodą 3. Bioróżnorodność i krajobraz 4. Edukacja ekologiczna
Zarządzanie strategiczne rozwojem	System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020–2030	1. System zarządzania strategicznego rozwojem 2. Współpraca i partnerstwo 3. Promocja Małopolski
Rozwój zrównoważony terytorialnie	Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach	1. Ład przestrzenny 2. Wsparcie miast 3. Rozwój obszarów wiejskich 4. Spójność wewnątrzregionalna i dostępność

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Strategia Rozwoju Gminy Bolesław na lata 2025-2035 roku wykazuje komplementarność wobec zapisów Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” w każdym z wymienionych wcześniej celów szczegółowych, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2 Porównanie celów strategicznych dokumentów — strategii wojewódzkiej oraz strategii gminy

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”		Strategia Rozwoju Gminy Bolesław na lata 2025-2035	
Cel 1	Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie	Cel 3	Wzrost atrakcyjności Gminy Bolesław poprzez wysoką jakość usług społecznych oraz aktywny trzeci sektor
Cel 2	Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Cel 1	Zwiększanie potencjału inwestycyjnego Gminy Bolesław jako ośrodka gospodarczego i tworzenie atrakcyjnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej
Cel 3	Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej	Cel 2	Wzmacnianie jakości życia i atrakcyjności Gminy Bolesław w oparciu o nowoczesną infrastrukturę publiczną
Cel 4	System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020–2030		
Cel 5	Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach		
Opis powiązań			

Przewidziane w dokumencie gminy działania przyczynią się bezpośrednio do osiągnięcia celów strategicznych 1 i 2 Strategii Rozwoju Województwa, ponieważ skupiają się na wymienionych w niej obszarach rozwoju społecznym i gospodarczym. Ponadto 3 cel Strategii Rozwoju Gminy pośrednio także wpłynie na realizację pozostałych celów Strategii „Małopolska 2030”, które związane są ze środowiskiem, klimatem i zrównoważonym rozwojem.

Źródło: opracowanie własne

1.3.2 Obszary strategicznej interwencji w strategii rozwoju województwa

Definicja obszarów strategicznej interwencji (tzw. OSI) znajduje się w zapisach ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324 z późn.zm.).

„(...) określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne”¹.

Obszary, na które ukierunkowane będą działania rozwojowe oraz wsparcie w programach rozwoju, zostały wyróżnione w Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” na poziomie krajowym oraz regionalnym.

Na szczeblu krajowym polityka wojewódzka bierze pod uwagę dwa rodzaje obszarów strategicznej interwencji, wskazanych jako OSI krajowe w rządowej „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)”:

¹ Art. 5. ust. 6b ww. ustawy.

1. Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze.
2. Obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Gmina Bolesław nie wpisuje się żaden z powyższych OSI wskazanych na poziomie krajowym.

Natomiast wśród obszarów strategicznej interwencji na szczeblu regionalnym wskazano OSI zmierzające do objęcia wsparciem wszystkich, nawet najmniejszych jednostek w regionie — przy czym szczególna uwaga skupiona zostanie na terenach najbardziej potrzebujących i oddalonych, aby rozwój województwa był trwały i zrównoważony. Wobec tego w projekcie strategii wyodrębnione zostały obszary, które ze względu na swoją specyfikę i obserwowane tam problemy, wymagają dodatkowego wsparcia, wykraczającego poza działania przewidziane dla całego województwa. Samorząd Województwa Małopolskiego zaproponował (jako OSI regionalne):

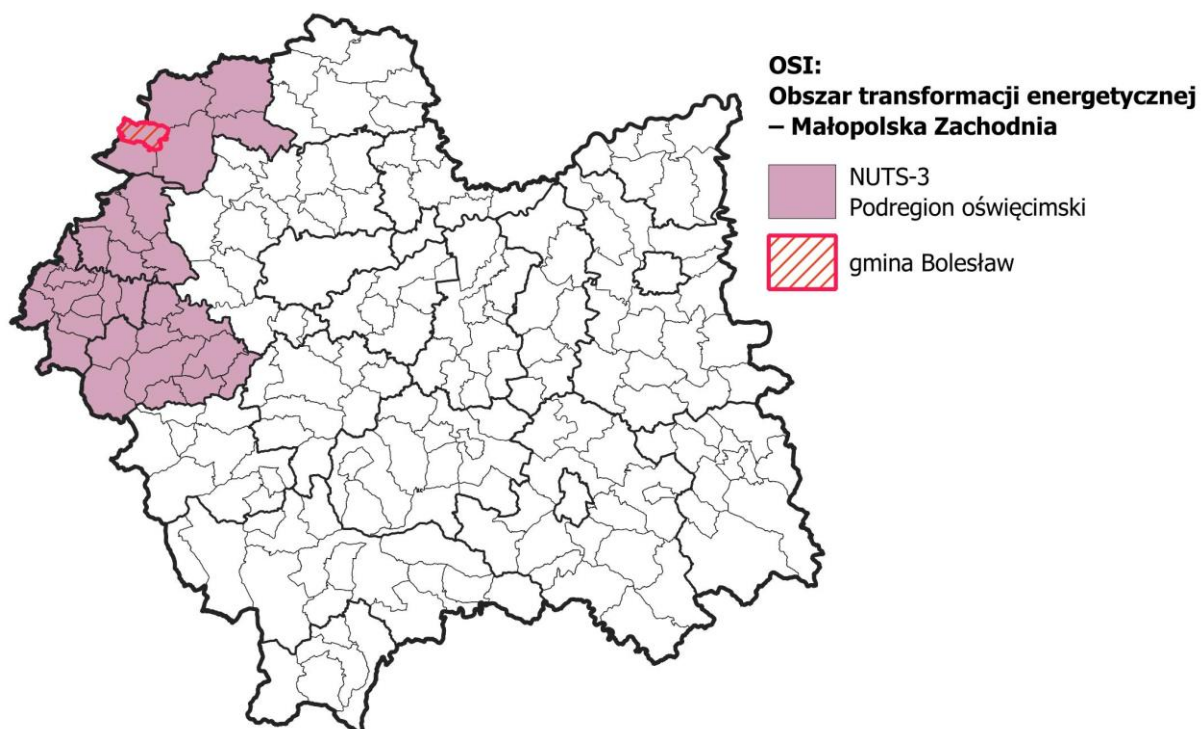
- 1) **Miejskie Obszary Funkcjonalne (MOF)** — wsparcie dla jednostek, które będą współpracowały w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych;
- 2) **Obszar transformacji energetycznej** — wsparcie dla obszaru transformacji energetycznej - Małopolska Zachodnia;
- 3) **Gminy zmarginalizowane** (w tym obszary zagrożone trwałą marginalizacją) — rozszerzenie katalogu gmin zmarginalizowanych o obszary, które zgodnie z przeprowadzoną analizą, wykazują problemy społeczne, ekonomiczne i środowiskowe;
- 4) **Miejscowości uzdrowiskowe** — wspieranie potencjałów miejscowości uzdrowiskowych;
- 5) **Obszary prawnie chronione** — objęcie szczególną interwencją gmin, mających na swoim terytorium obszar prawnie chroniony – cenny przyrodniczo.

Z pośród wymienionych powyżej OSI, gmina Bolesław należy do OSI „**Obszar transformacji energetycznej**” oraz „**Obszary prawnie chronione**”.

Ad. 2) Gmina Bolesław należy do podregionu oświęcimskiego (Małopolska Zachodnia), który jest zwartym obszarem, obejmującym swoim zasięgiem 4 powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski i wadowicki. Ze względu na specyficzne cechy i dużą koncentrację ludności obszar ten jest najbardziej zurbanizowaną częścią województwa małopolskiego. Gospodarka na tym obszarze oparta jest znacznej mierze na dużych zakładach związanych z przemysłem ciężkim, a także działalnością górniczą. Wyraźnie widoczne są powiązania gospodarcze z sąsiadującym województwem śląskim.

Obszar Małopolski Zachodniej rekomendowany jest do wsparcia w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji dedykowanego dla regionów przemysłowych, węglowych i energochłonnych (na poziomie NUTS-3), które przechodzą znaczące przekształcenia.

Rysunek 1 OSI - obszar transformacji energetycznej - Małopolska Zachodnia, z uwzględnieniem położenia gminy Bolesław

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.

Ad. 5) Na terenie gminy Bolesław około 0,1% powierzchni stanowią tereny objęte ochroną przyrody².

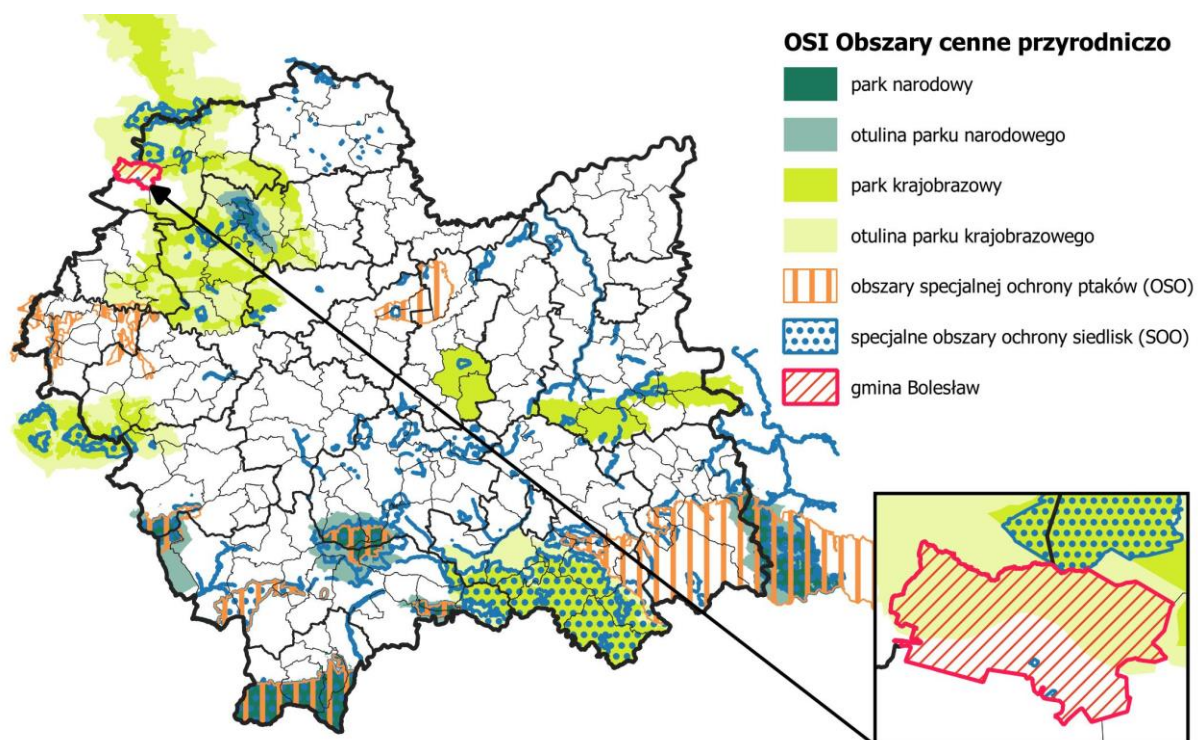
Na obszarze gminy występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar chronionego krajobrazu Otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd;
- Obszar natura 2000 Dolina Białej Przemszy;
- Specjalny Obszary Ochrony Siedlisk Natura 2000 Pleszczotka;
- Specjalny Obszary Ochrony Siedlisk Natura 2000 Armeria.

W związku z powyższym obszar gminy Bolesław rekomendowany jest do wsparcia jako gmina cenna przyrodniczo.

² Wskaźnik BDL GUS nie obejmuje powierzchni obszarów Natura 2000.

Rysunek 2 OSI - obszary cenne przyrodniczo, z uwzględnieniem położenia gminy Bolesław

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.

I.3.3 Spójność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwoju Gminy Bolesław na lata 2025-2035 jest także komplementarna wobec zapisów Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły oraz Planu przeciwdziałania skutkom suszy. Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w poniższym podrozdziale.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Jest najważniejszym dokumentem planistycznym w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi. Obszar gminy położony jest w dorzeczu rzeki Wisły, w regionie wodnym Małej Wisły, a należy pod Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach, Zarząd Zlewni w Katowicach oraz Nadzór wodny w Olkuszu. Gmina leży w dorzeczu Białej Przemszy granicząc od północy na wielokilometrowym odcinku z jej lewym dopływem – potokiem Biała. Poniżej znajduje się wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd), zlokalizowanych w granicach gminy.

Tabela 3 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Bolesław

Kod JCWP	Nazwa	Typologia/status	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny
RW20000321289	Biała Przemsza od Dębiesznicy do ujścia	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu krzemianowym; silnie zmieniona część wód	zły stan wód	słaby potencjał ekologiczny; stan chemiczny poniżej dobrego
RW2000062128429	Baba	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym; silnie zmieniona część wód	zły stan wód	umiarkowany potencjał ekologiczny; stan chemiczny poniżej dobrego

Źródło: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Poniżej wskazano działania podstawowe zidentyfikowane w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, które zostały przypisane do JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Bolesław.

Tabela 4 Działania podstawowe przypisane do JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Bolesław

Kod JCWP	Działania podstawowe
RW20000321289	- Działania renaturyzacyjne; - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych; - Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami; - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych; - Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych; - Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami; - Przekazanie informacji do PGW WP o braku przepływu lub braku wody w korycie cieką przy przeprowadzeniu badań monitoringowych JCWP w ramach strategicznego programu PMŚ.
RW2000062128429	Działania renaturyzacyjne;

Kod JCWP	Działania podstawowe
	- Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych; - Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych; - Przekazanie informacji do PGW WP o braku przepływu lub braku wody w korycie ciekę przy przeprowadzeniu badań monitoringowych JCWP w ramach strategicznego programu PMŚ. Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Źródło: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Gmina Bolesław położona jest w obrębie jednej jednolitej części wód podziemnych, która przeznaczona jest do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, ale charakteryzuje się słabym stanem ogólnym i ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego.

Tabela 5 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Bolesław

Kod JCWPd	Stan ogólny	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	Działania podstawowe
GW2000130	słaby	dobry	słaby	zagrożona ilościowo i chemiczne	ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)

Źródło: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Na terenie Gminy Bolesław znajdują się obiekty gospodarki wodnej związane z górnictwem, takie jak: osadnik „ZGH Bolesław”, sztolnie oraz zalewiska. W obszarze gminy występują urządzenia melioracji wodnej – sieć drenarska oraz rowy melioracyjne (głównie w miejscowościach: Laski, Kolonia, Krążek, Podlipie), których utrzymanie należy do właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy – do tej spółki lub tego związku spółek wodnych. Obowiązek ten obejmuje eksploatację, konserwację oraz remont w celu zachowania funkcji urządzeń wodnych.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Wśród istotnych dokumentów z zakresu gospodarki wodnej wymienić należy Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry. Zapisy ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 z późn.zm.) podają za cel nadrzędny ograniczenie negatywnych skutków powodzi. Jest on związany z zarządzaniem ryzykiem powodziowym w celu ochrony życia i zdrowia ludzi, ale również dla ochrony środowiska, dziedzictwa kulturowego czy prowadzonej działalności gospodarczej. We wspomnianym planie zawarto trzy cele główne, takie jak:

- Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego;
- Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego;
- Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

W planie zarządzania ryzykiem powodziowym wskazano obszary zagrożenia powodzią. Na terenie gminy zagrożenie może wystąpić ze strony rzeki Biała – głównie w północno zachodnich rejonach granicy gminy i w okolicach miejscowości Laski (zakończenie ul. Głównej), gdzie może dojść do podtopienia gospodarstw domowych.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Wśród najważniejszych celów planu należy wymienić: skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy, zwiększenie retencji na obszarach dorzeczy, edukację i zarządzanie ryzykiem suszy, formalizację i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. Według poszczególnych typów klas zagrożenia suszą, sytuacja dla Gminy Bolesław przedstawia się następująco:

- zagrożenie suszą hydrogeologiczną – w stopniu słabym (klasa I - wschodnia część gminy) oraz umiarkowanym (klasa II - zachodnia część gminy).;
- zagrożenie suszą hydrologiczną – w stopniu umiarkowanym (klasa II);
- zagrożenie suszą rolniczą – w stopniu słabym (klasa I);
- zagrożenie suszą atmosferyczną – w stopniu umiarkowanym (klasa II – większa, zachodnia część gminy) oraz w stopniu silnym (klasa III – mniejsza część na wschodzie gminy).

Według łącznego zagrożenia suszą, tereny Gminy Bolesław są zagrożone wystąpieniem suszy w stopniu słabym (wschodnia część) oraz umiarkowanym (zachodnia część).

II Portret Gminy Bolesław

II.1 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

Gminę Bolesław charakteryzuje spadająca liczba mieszkańców oraz utrzymujący się ujemny poziom przyrostu naturalnego na 1000 ludności (-7,1 w 2023 r.). Ruch migracyjny ludności był bardzo zróżnicowany na przestrzeni ostatnich kilku lat, a saldo migracji na 1000 ludności wyniosło wartość 3,0 w 2023 r. Największą część mieszkańców stanowią osoby w wieku produkcyjnym (55,6% w 2023 r) jednak zauważalny jest wzrastający wskaźnik obciążenia demograficznego (79,8% w 2023 r). Oznacza to, że w gminie Bolesław zachodzi zjawisko starzenia się społeczności.

Na terenie gminy zauważono spadek liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności do poziomu 281 w 2023 r. Spadła również liczba rodzin (250 rodzin), którym przyznawane są świadczenia, a wraz z tą spadła i liczba osób w rodzinach (394 os.). Do głównych przyczyn przyznawania pomocy rodzinom w 2023 roku zaliczyć można: długotrwałą lub ciężką chorobę (62) oraz ubóstwo (54). W badanym okresie spadła także liczba osób korzystających z zasiłków stałych (27 os.) oraz okresowych (47 os.). Co za tym idzie, zmniejszyła się i kwota udzielonych świadczeń ogółem — z 522 tys. w 2018 r. do 493 tys. w 2023 r. Najprawdopodobniej przyczyną spadku zapotrzebowania na usługi społeczne są polepszające się warunki do życia mieszkańców oraz stabilizująca się sytuacja po pandemii COVID-19 w 2020 r. Podstawowa opieka zdrowotna w gminie działa na tym samym poziomie co w latach poprzednich — w 2023 roku udzielono 19,5 tys. porad lekarskich. Na terenie gminy działają dwie apteki, co sprawia, że wskaźnik ludności przypadającej na aptekę ogólnodostępną jest wyższy w gminie niż na terenie powiatu czy województwa (3,8 tys. w 2023 r.).

W gminie Bolesław zaobserwowano spadek współczynnika skolaryzacji netto w szkołach podstawowych, co może być powodowane przepływem uczniów do szkół w innych gminach sąsiednich. Uczniowie ósmych klas zdobywają coraz wyższe wyniki na egzaminie, co może być spowodowane podwyższeniem się poziomu edukacji w gminie. Najlepiej poszło im z językiem angielskim z wynikiem 71% — wyższym niż w powiecie czy województwie. W badanym okresie 2018-2023 wzrosła liczba dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych, tak jak i liczba miejsc w tych placówkach. Wysokie zainteresowanie ofertą żłobkową oznacza możliwość szybszego powrotu do pracy dla rodziców dzieci.

Oferta kulturalna w gminie Bolesław przyciąga coraz mniej zainteresowanych:

- spadła liczba organizowanych przez środki kultury imprez — do 213 w 2023 r.;
- spadła także liczba uczestników ww. imprez — do 8470 w 2023 r.;
- spadła liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności — do 236 w 2023 r.;
- spadła liczba wypożyczeń w woluminach na 1 czytelnika — do 18,0 w 2023 r.

Ludność przypadająca na jedną placówkę biblioteczną wynosi w 2023 r. w gminie 1513 osób, co jest o wiele niższą wartością od powiatu czy województwa. W związku z powyższym należy uatrakcyjnić ofertę kulturalną oraz dostosować ją do odpowiednich grup odbiorców. Ponadto warto rozważyć poszerzenie oferty bibliotecznej w gminie dla osób, które mają do niej utrudniony dostęp.

Na przestrzeni lat 2018-2023 wzrosła na terenie gminy Bolesław liczba podmiotów pisanych do REGON na 1000 ludności — z 89 do 103. Sytuacja gospodarcza gminy poprawiła się także w kwestii mniejszej liczby wykreślonych podmiotów z rejestru REGON oraz większej liczby nowo zarejestrowanych podmiotów. Wskaźniki te odniesiono do 10 tys. ludności i wyniosły w 2023 r. odpowiednio 36 i 75 podmiotów. Oznacza to, że liczba nowych podmiotów jest dwukrotnie większa od wyrejestrowanych. W badanym okresie wzrosła także liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym. Największa ich liczba znajduje się w wieku 40-49 lat, natomiast przedsiębiorcy w latach 30-59 stanowią 74,1% wszystkich osób prowadzących działalność gospodarczą. Wśród sekcji PKD 2007 wygrywa sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny, która ma największy udział w podmiotach REGON jak i osobach fizycznych z działalnością gospodarczą. Z kolei pod kątem klas wielkości na 1000 ludności, w 2023 r. odnotowano najwięcej firm zatrudniających do 9 osób (136 na 140). Ostatecznie na terenie gminy Bolesław zaobserwowano również wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 ludności, mimo że wskaźnik ten pozostaje wciąż mniejszy od wartości dla powiatu i województwa.

W okresie 2018-2023 w gminie Bolesław spadła liczba bezrobotnych — 246 do 174 osób. Natomiast liczba pracujących w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w gminie wzrosła o blisko 20,7%. Biorąc pod uwagę przepływy pracownicze za 2021 r., głównym miejscem pracy poza Gminą Bolesław jest Gmina Bukowo i Gmina Olkusz, do których dojeżdżało kolejno 398 i 389 osób. W sumie, wyjeżdżających z terenu gminy do pracy było w 2021 r. 1 592 osób, a przyjeżdżających do gminy do pracy było 971 osób. Na przestrzeni analizowanych lat spadł udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (do 4,8% w przypadku kobiet oraz do 3,5% w przypadku mężczyzn), a największą część bezrobotnych stanowiły:

- osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (48 os. w 2023);
- osoby ze stażem pracy 1-10 lat (77 os. w 2023);
- osoby w przedziałach wiekowych 35-44 lat (54 os. w 2023);
- osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy (40 os. w 2023).

Analizując budżet gminy Bolesław w 2023 r. zaobserwowano przekraczającą kwotę wydatków (55,8 mln zł) nad dochodami gminy (52,4 mln zł), co skutkowało ujemnym saldem w wysokości 3,4 mln zł. Powyższe dane odniesiono do 1 mieszkańca gminy: 7,37 tys. zł wydatków gminy przypadających na 1 mieszkańca, 6,93 tys. zł dochodów gminy przypadających na 1 mieszkańca oraz -

447 zł salda budżetu na 1 mieszkańca. Na podstawie danych od 2020 roku odnotowano systematycznie malejące dochody gminy co może mieć związek z pandemią COVID-19 oraz konfliktem zbrojnym na Ukrainie. Wśród źródeł dochodów przeważają dochody własne gminy, a wśród tych największe źródło stanowią podatki od nieruchomości (10,08 mln zł) oraz w drugiej kolejności podatek dochodowy od osób fizycznych (7,35 mln zł). Natomiast wśród wydatków gminy przeważa nad pozostałymi kwota przeznaczona na oświatę i wychowanie (21,11 mln). Spośród udziału wydatków w wydatkach ogółem na przestrzeni 2018-2023 spadła wartość przeznaczana na rodzinę — z 14% na 5,2%, a z kolei wzrósł udział wydatków przeznaczanych na oświatę i wychowanie — z 28,0% na 37,8%.

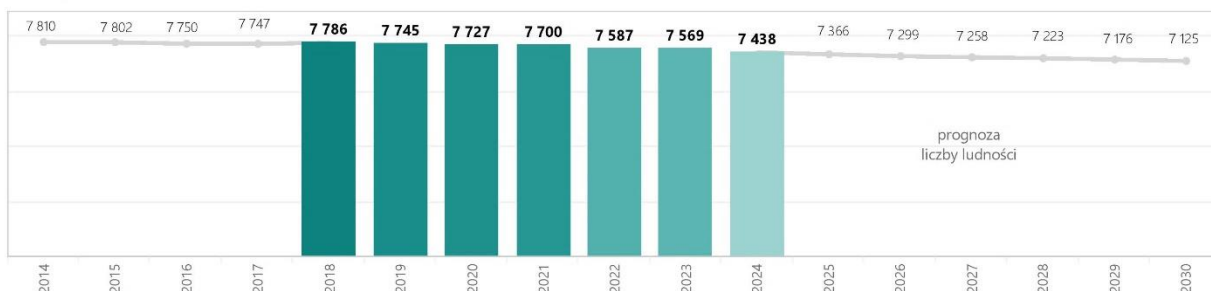
Gminę Bolesław charakteryzuje wysoka lesistość (41,1%) — wyższa od wartości dla powiatu czy województwa. Grunty leśne stanowią w większości tereny publiczne (8 276 h). Wśród terenów zieleni dominują lasy gminne (6,17 ha). W powierzchni gminy Bolesław znajduje się około 0,1% powierzchni objętej ochroną przyrodniczą (bez obszarów Natura 2000). Na jej terenach występują różne formy ochrony przyrody, które wzbogacają przyrodniczą atrakcyjność gminy (między innymi Otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd).

W kwestii gospodarki odpadami, gmina Bolesław osiągnęła w 2023 r. wynik 42,4% wskaźnika dotyczącego odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów — oscylujące on pomiędzy wartością dla powiatu a województwa. Z kolei zmieszane odpady komunalne z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca wyniosły 217,5 kg i były wyższe niż w powiecie czy województwie. Długość sieci na 100 km² wynosi w gminie: 171,5 w przypadku sieci gazowej, 155,1 w przypadku sieci kanalizacyjnej oraz 151,4 w przypadku sieci wodociągowej. Najwyższy udział ludności korzystającej z sieci odnotowano dla sieci wodociągowej (99,0%), następnie sieci gazowej (72,6%) oraz sieci kanalizacyjnej (57,0%).

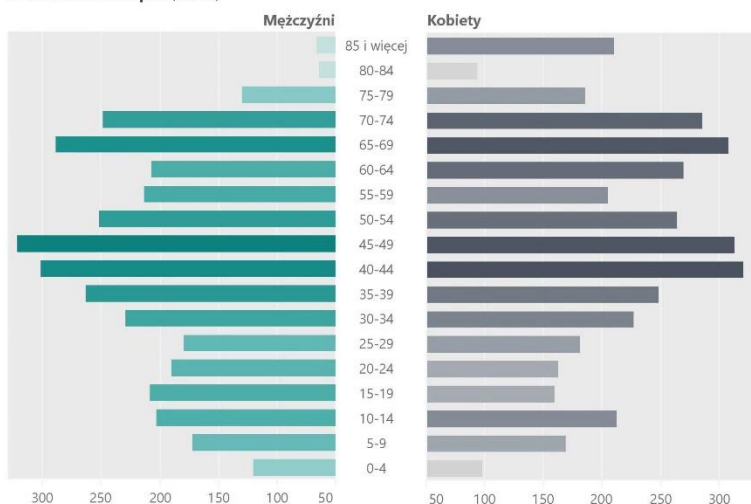
Adaptacja do zmian klimatu i ochrona środowiska naturalnego oraz zabezpieczenie przed konsekwencjami zamknięcia kopalni „Olkusz-Pomorzany” to bardzo ważne wyzwania stojące przed gminą. Niszczące oddziaływanie ZGH w dużym stopniu zaburzyło chociażby stosunki wodne, a przekształcenia terenu wymagają odpowiedniej rekultywacji. Dodatkowo charakter Gminy Bolesław niejako wzmacnia potrzeby ekologiczne oraz te związane z działaniami pro-środowiskowymi. Emblematycznymi przykładami oczekiwań i aspiracji mieszkańców są: jakość powietrza, inwestowanie w odnawialne źródła energii czy też rekultywacja terenów zdegradowanych.

Demografia

Stan ludności

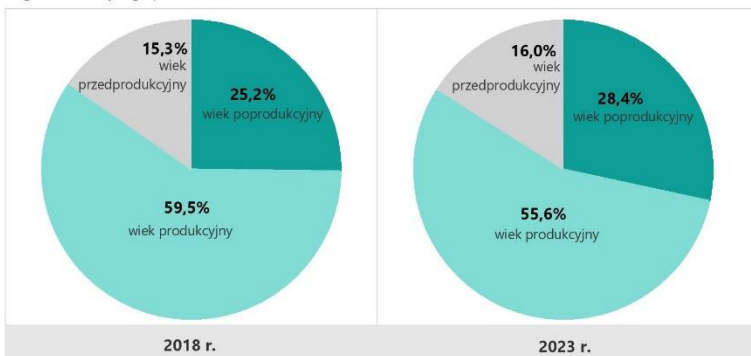

Piramida wieku i płci (2023 r.)

Udział ludności

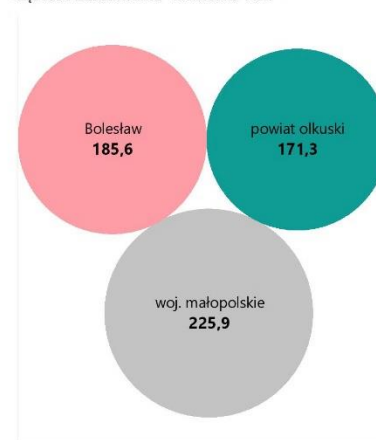
-wg ekonomicznych grup wieku-

Struktura ekonomicznych grup wieku mieszkańców Gminy Bolesław charakteryzuje się jednoczesnym spadkiem osób w wieku produkcyjnym oraz wzrostem osób w wieku poprodukcyjnym.

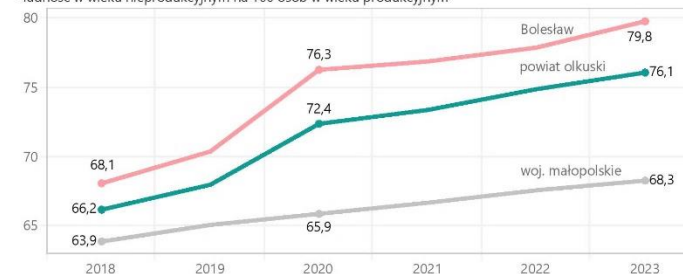
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2018-2023

Gęstość zaludnienia -ludność na 1 km²-

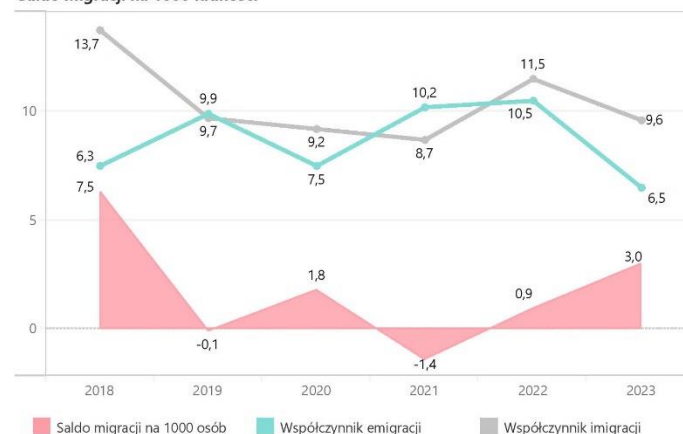

Wskaźnik obciążenia demograficznego

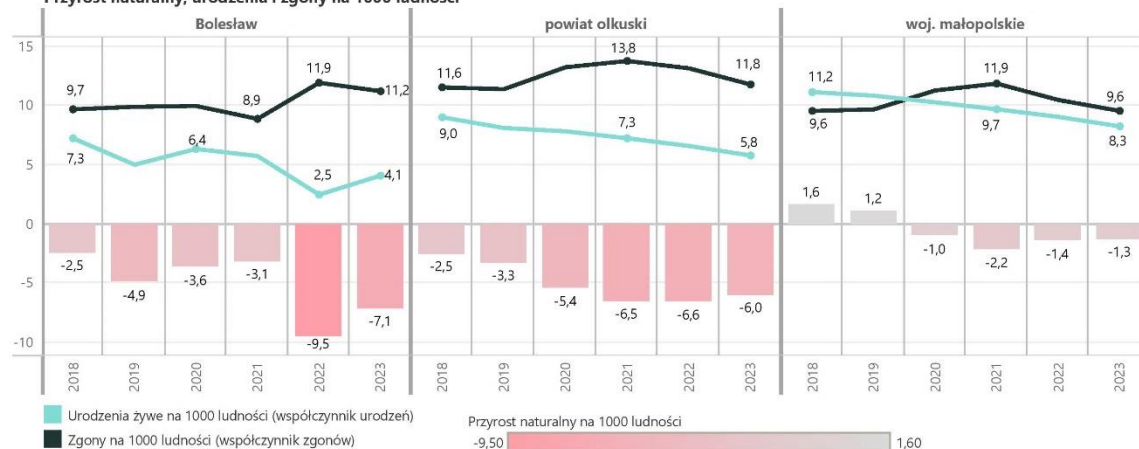
-ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym-

Ruch migracyjny ludności oraz Saldo migracji na 1000 ludności

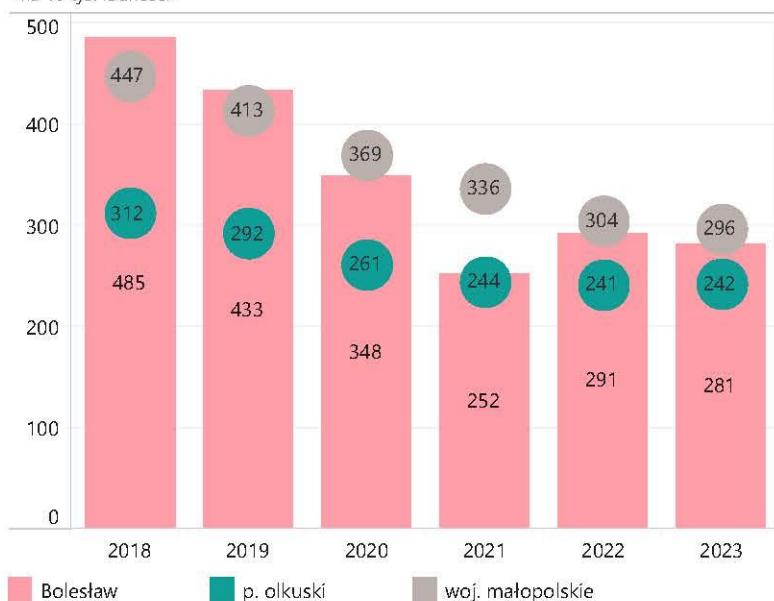
Przyrost naturalny, urodzenia i zgony na 1000 ludności

Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

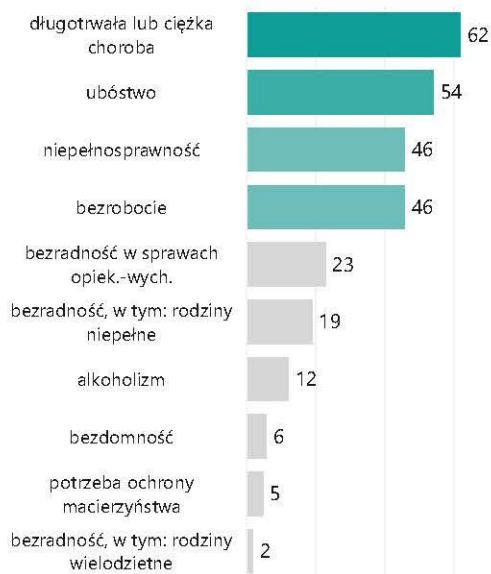
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

-na 10 tys. ludności-

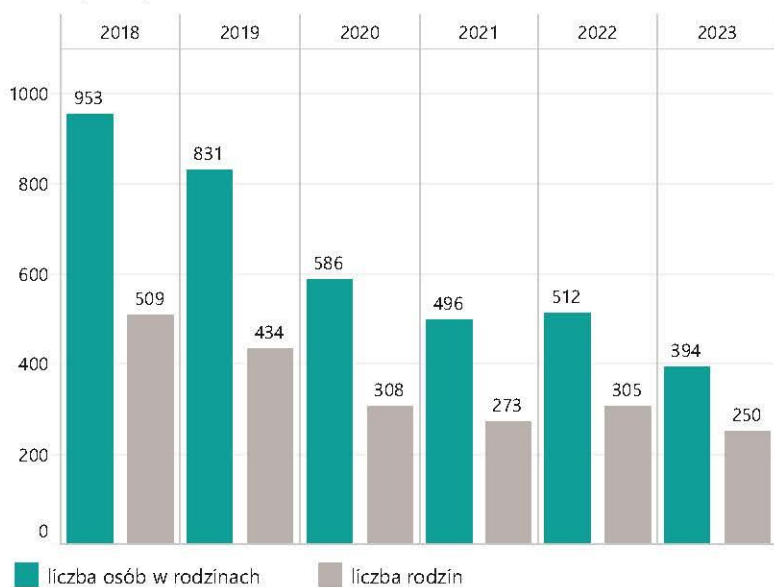

Rodziny, którym przynano pomoc

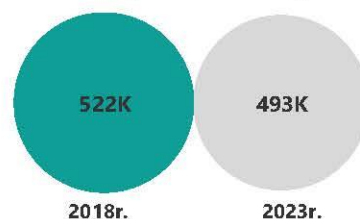
-wg głównych przyczyn w 2023r.-

Rodziny którym udzielono świadczeń

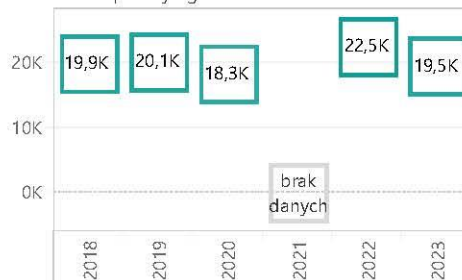

Kwota udzielonych świadczeń ogółem [pln]

Podstawowa opieka zdrowotna

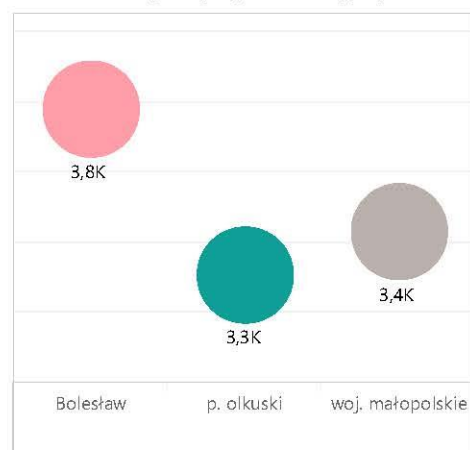
-udzielone porady ogółem-

Liczba osób korzystających z zasiłków stałych i okresowych

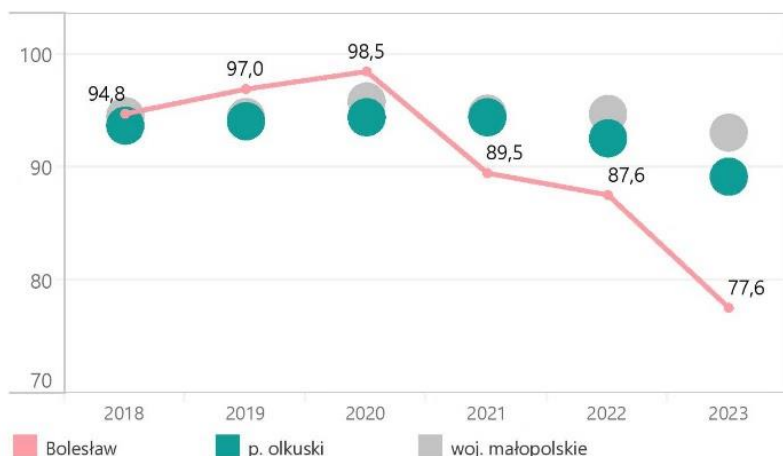
Ludność na aptekę ogólnodostępną -w 2023r.-

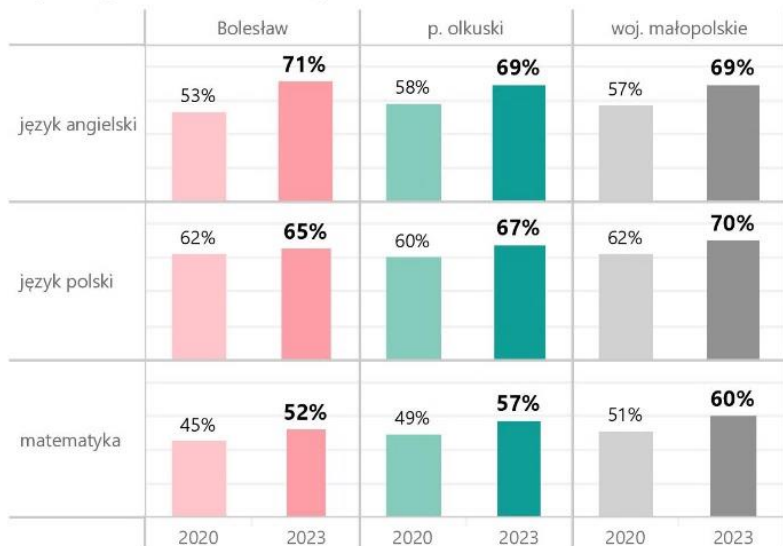
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2018-2023, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolesławiu

Edukacja i kultura

Współczynnik skolaryzacji netto -szkoły podstawowe-

Wyniki egzaminu ósmoklasisty -w 2020 r. i 2023 r.-

Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2023 r. są wyższe w stosunku do 2020 r.

Imprezy organizowane przez ośrodki kultury oraz liczba uczestników imprez

źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2018-2023, Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

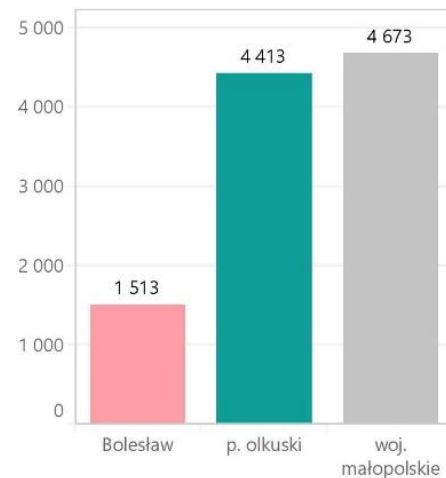
Dzieci i miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych -na 1000 dzieci w wieku do lat 3-

Czytelniczy i wypożyczenia

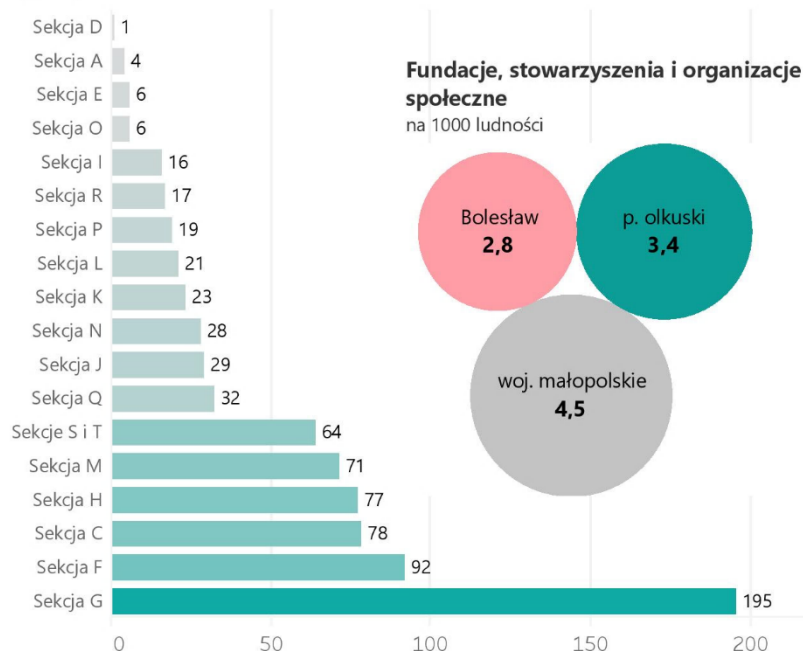
Ludność na jedną placówkę biblioteczną -w 2023 r.-

Przedsiębiorczość

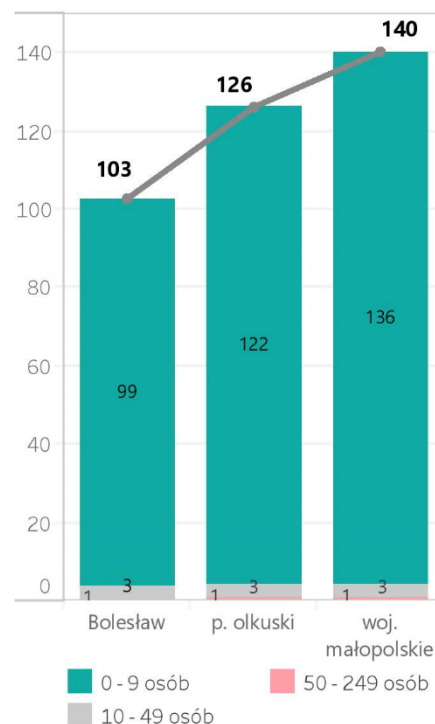
Podmioty wpisane do rejestru REGON

-wg sekcji PKD 2007 w 2023 r.-

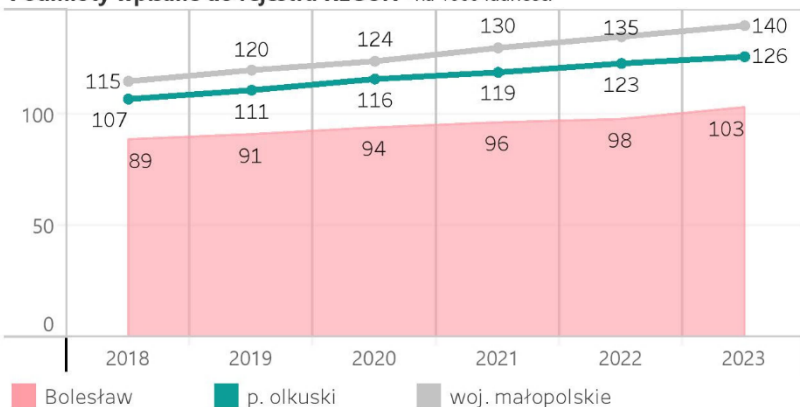

Podmioty wg klas wielkości

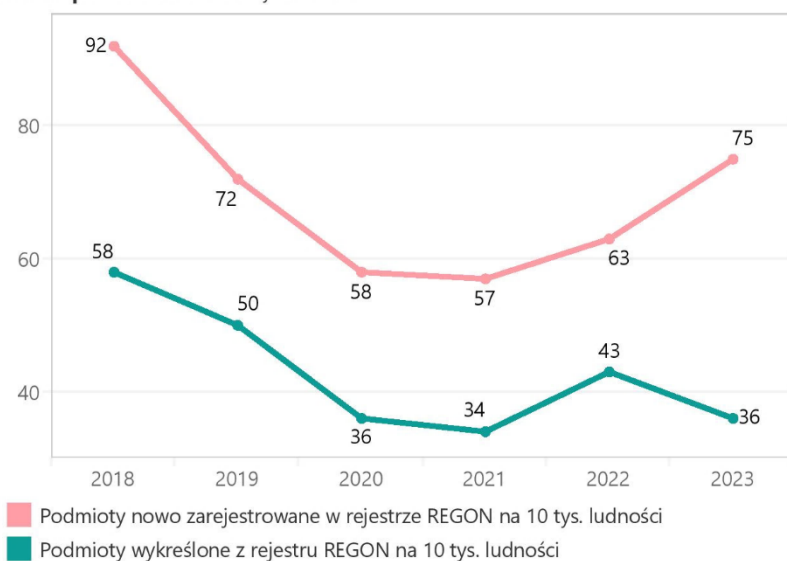
-na 1000 ludności w 2023 r.-

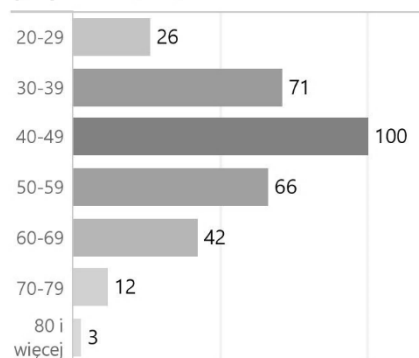
Podmioty wpisane do rejestru REGON -na 1000 ludności-

Liczba podmiotów -na 10 tys. ludności-

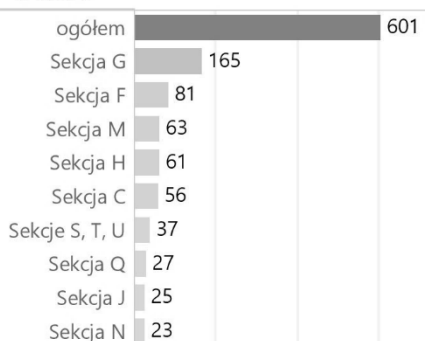

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą -wg wieku w 2023 r.-

Główne sekcje PKD 2007

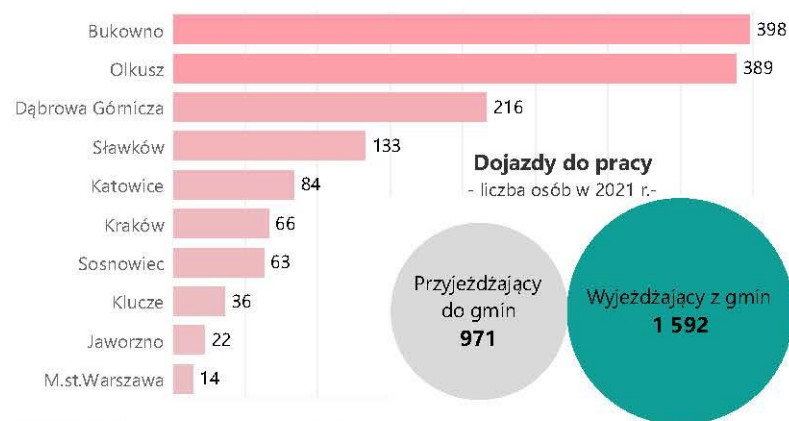
-os. fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w 2023 r.-

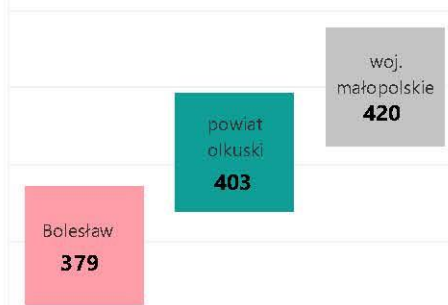
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2018-2023, Urząd Gminy Bolesław

Rynek pracy

Główne kierunki dojazdów do pracy -w 2021 r.-

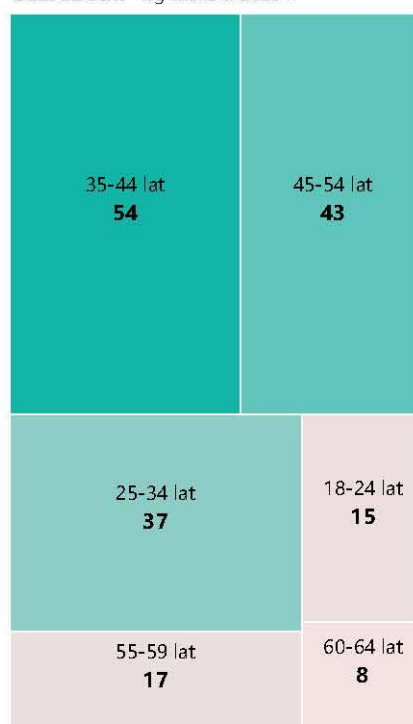
Pracujący na 1000 ludności -w 2023 r.-

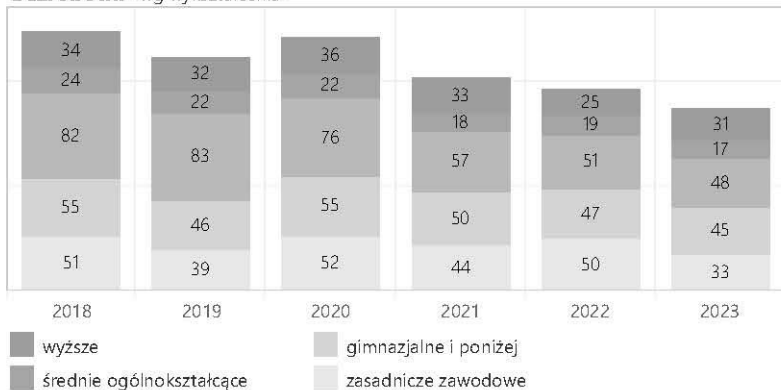
Bezrobotni -wg czasu pozostawania bez pracy-

Bezrobotni -wg wieku w 2023 r.-

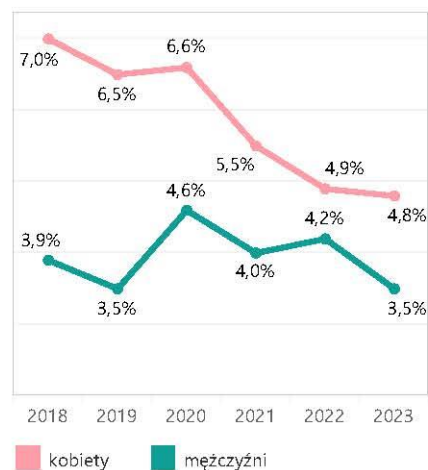

Bezrobotni -wg wykształcenia-

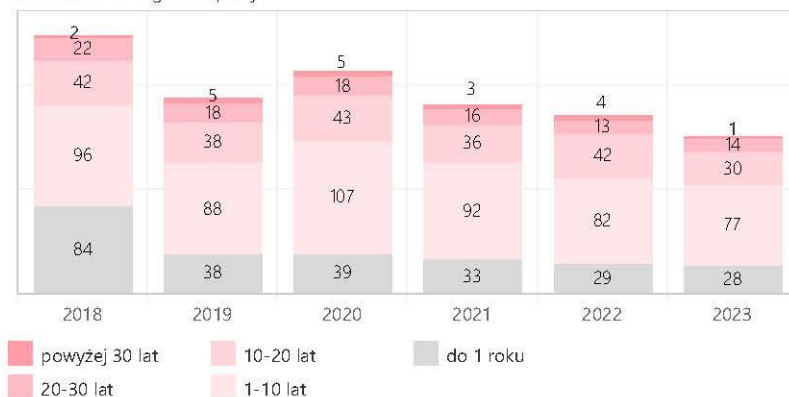

Udział bezrobotnych

-w liczbie osób w wieku produkcyjnym-

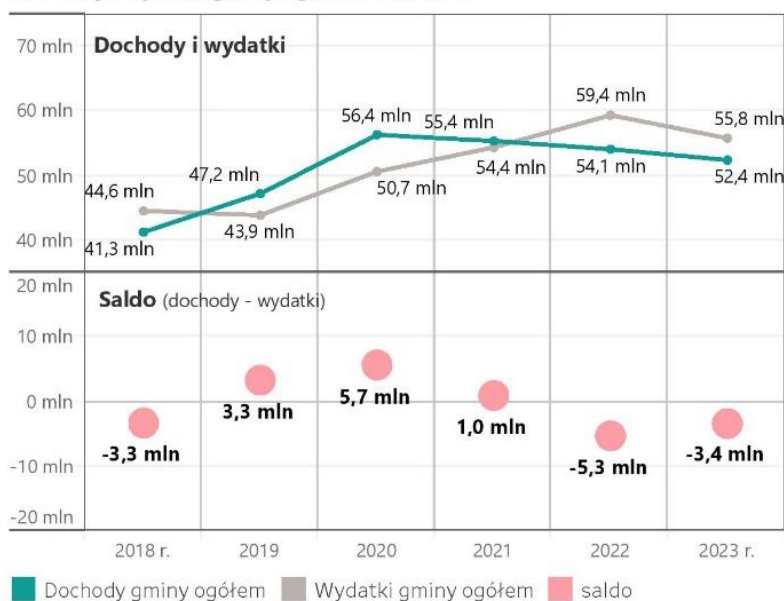
Bezrobotni -wg stażu pracy-

źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2018-2023, Powiatowy Urząd Pracy w Olkuszu

Budżet gminy

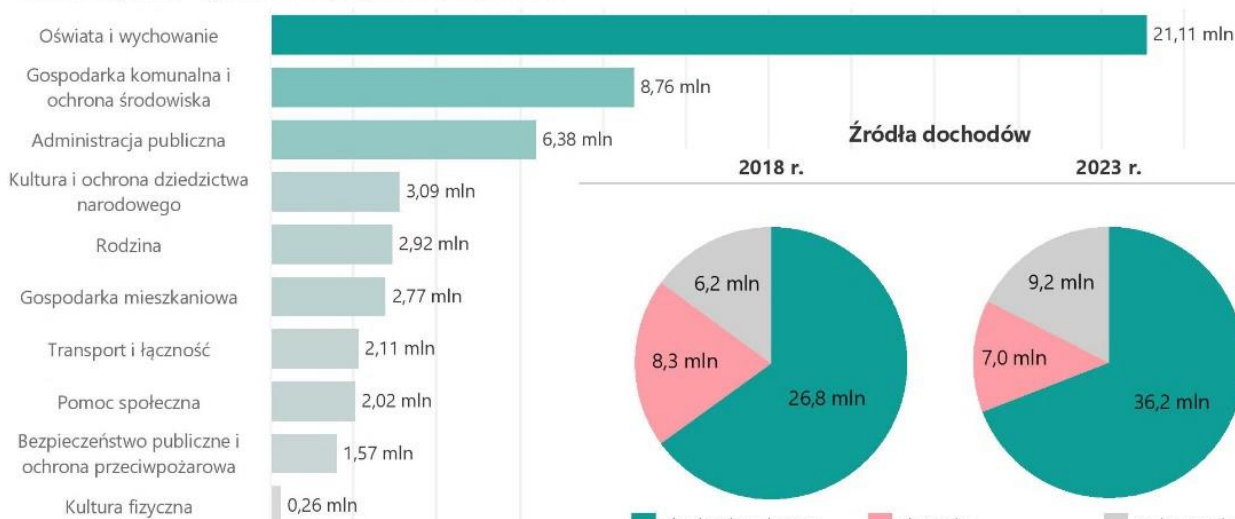
Dochody i wydatki gminy ogółem oraz saldo

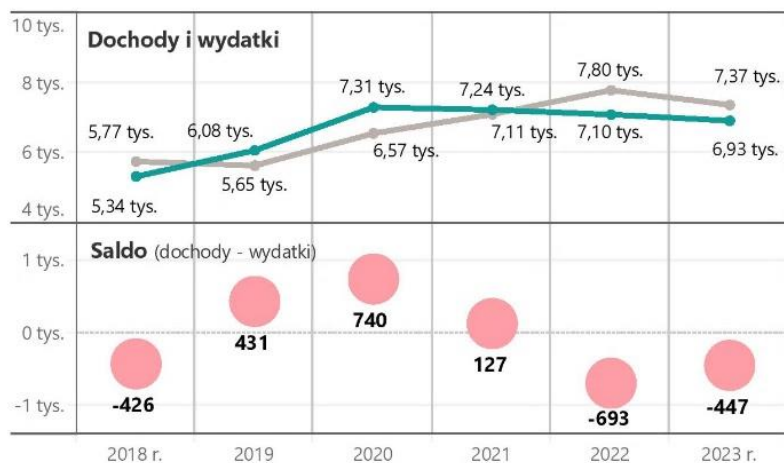
Dochody własne -w 2023 r. wybrane źródła-

Główne wydatki -wg działów Klasyfikacji Budżetowej w 2023 r.-

Dochody i wydatki gminy na 1 mieszkańca oraz saldo

Udział wydatków w wydatkach ogółem

-w 2018 r. i 2023 r.-

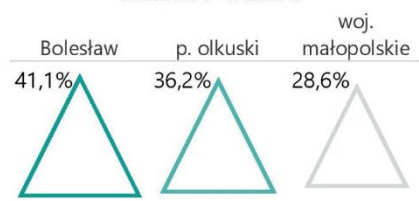
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2018-2023

Ochrona środowiska

Tereny zieleni -w 2023 r.-

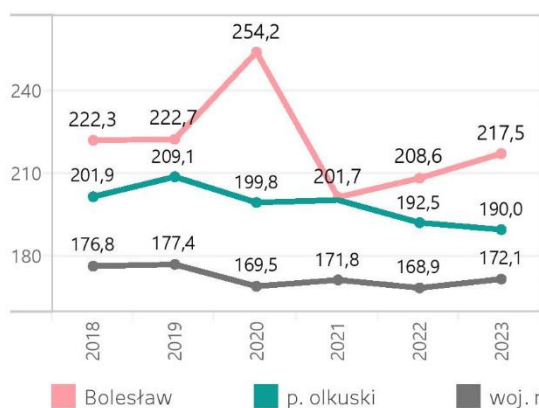

Lesistość -w 2023 r.-

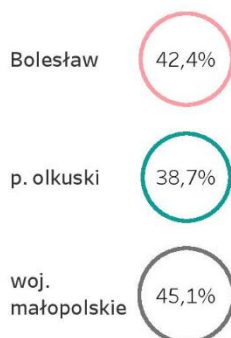
Zmieszane odpady komunalne

-z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]-

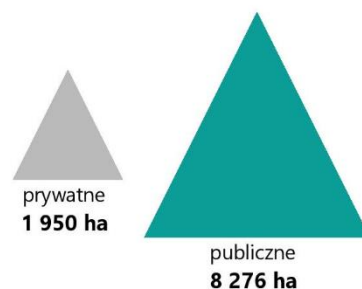

Odpady zebrane selektywnie

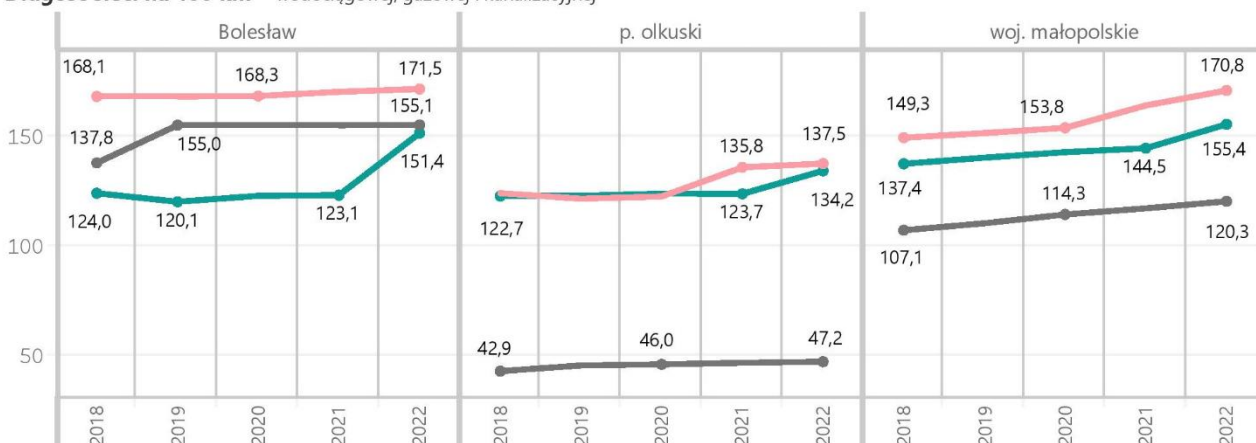
-z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów w 2023 r.-

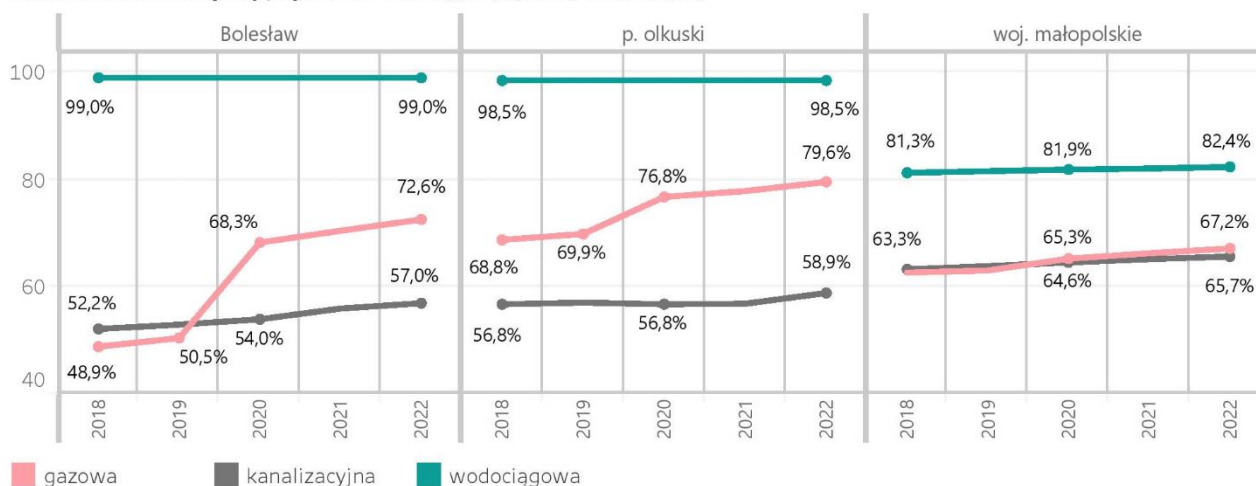
Grunty leśne -w 2023 r.-

Długość sieci na 100 km² -wodociągowej, gazowej i kanalizacyjnej-

Udział ludności korzystającej z sieci -wodociągowej, gazowej i kanalizacyjnej-

źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2018-2023

II. 2 Wnioski z badania ankietowego

Badanie ankietowe przeprowadzono wśród mieszkańców gminy Bolesław we wrześniu 2024 r. za pomocą kwestionariusza ankiety w wersji papierowej i elektronicznej. Udział w badaniu wzięło 127 osób. Przygotowana ankieta składała się z 16 pytań, z czego niektóre były pytaniami zamkniętymi jedno lub wielokrotnego wyboru, a część pytaniami otwartymi. Należy zaznaczyć, że wyniki badań stanowią istotną wartość badawczą, gdyż wskazują aspekty i kwestie dotyczące rozwoju gminy, które powinny ulec poprawie.

Tabela 6 Porównanie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w 2020 i 2024 roku

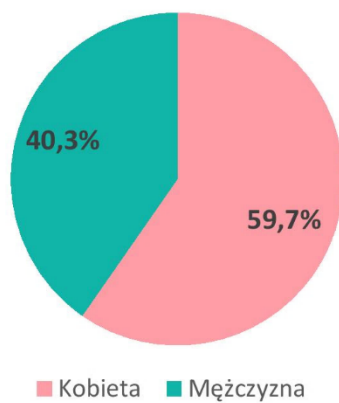
2020	2024
55% ankiet wypełniły kobiety, 45% mężczyźni;	59,7% ankiet wypełniły kobiety, 40,3% mężczyźni;
połowa badanych osób mieściła się w wieku 35-55 lat;	więcej niż połowa (57,6%) osób mieściła się w wieku 35-55 lat;
62% osób z wykształceniem wyższym, 28% z wykształceniem średnim;	57,3% osób z wykształceniem wyższym, 36,3% z wykształceniem średnim;
63% pracujących, 18% prowadzących działalność;	63,4% pracujących, 15,3% emerytów i rencistów, 9,9% prowadzących działalność;
70% osób uważa, że gmina jest dobrym lub bardzo dobrym miejscem do życia;	55,2% osób uważa, że gmina jest dobrym lub bardzo dobrym miejscem do życia, 30,2% jest odmiennego zdania, a 14,7% osobom trudno było podjąć decyzję;
większość badanych deklaruje chęć dalszego zamieszkiwania Gminy Bolesław w perspektywie najbliższych 5 lat (73,3%);	większość badanych deklaruje chęć dalszego zamieszkiwania Gminy Bolesław w perspektywie najbliższych 5 lat (66,1%);
najczęściej wybierane problemy natury społecznej: alkoholizm, wandalizm i zaśmiecanie, starzenie się społeczności lokalnej;	najczęściej wybierane problemy natury społecznej: starzenie się społeczności lokalnej, wandalizm i zaśmiecanie, alkoholizm;
najczęściej wybierane kierunki rozwoju gminy: oferta spędzania czasu wolnego w zakresie sportu i rekreacji, a także utworzenie przestrzeni publicznej, miejsca spacerów;	najczęściej wybierane kierunki rozwoju gminy: atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego i silna gospodarka;
ocena rynku pracy wypadła niekorzystnie w obu badanych okresach, a respondenci wybierali najczęściej opcję „ani dobrze ani źle”, najgorzej oceniono możliwość znalezienia dobrej pracy (52,2% negatywnych opinii w 2024 r. oraz 56,6% negatywnych opinii w 2020 r.);	
36,7% ankietowanych obawia się utraty pracy, a w razie jej utraty 23,4% z nich zamierza	48,5% ankietowanych nie obawia się utraty pracy, a w razie jej utraty 28,3% z nich zamierza

2020	2024
zmienić zawód lub zdobyć nowe umiejętności, a prawie co dziesiąty uczestnik badania zdecydowałby się na założenie własnej firmy;	wyjechać z miejscowości, w której mieszka, natomiast 20,2% zamierza zmienić zawód;
respondenci najlepiej ocenili: dostępność miejsc usługowych i handlu, dostępność do szkół, dostępność do przedszkoli, odbiór odpadów komunalnych, stan techniczny oświetlenia;	respondenci najlepiej ocenili: dostępność do szkół (81,5%), odbiór odpadów komunalnych (81,0%), dostępność do usług i handlu (74,4%), dostępność do przedszkoli (72,5%);
respondenci najbardziej negatywnie ocenili: możliwość wynajmu/zakupu mieszkania, liczbę ścieżek rowerowych, jakość oferty i programów kierowanych do seniorów.	respondenci najbardziej negatywnie ocenili: liczbę ścieżek rowerowych (65,3%) oraz atrakcyjność turystyczną gminy (55,8%).

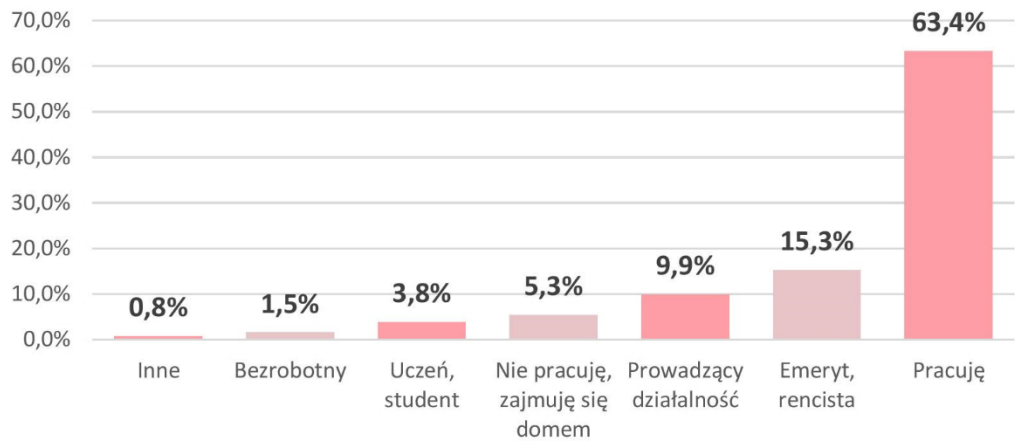
Źródło: opracowanie własne

Z wyżej zawartego porównania tabelarycznego można zauważyć, że ankietowani odpowiadali w miarę w podobny sposób — wybierane były te same opcje, a różnica polegała na delikatnie innym rozłożeniu głosów. Poniżej, na następnych stornach zamieszczono wyniki ankiet przeprowadzonych w 2024 roku w postaci graficznej - diagramowej.

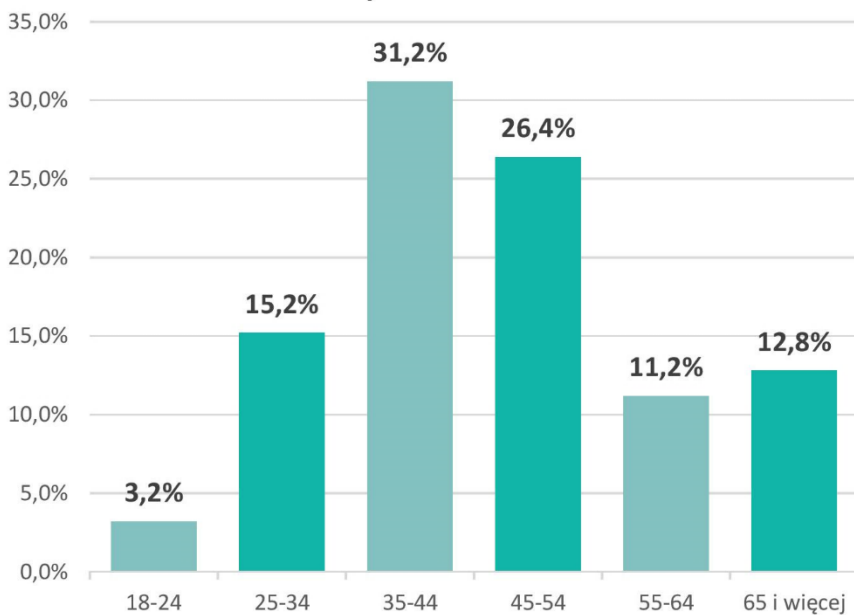
Płeć respondentów

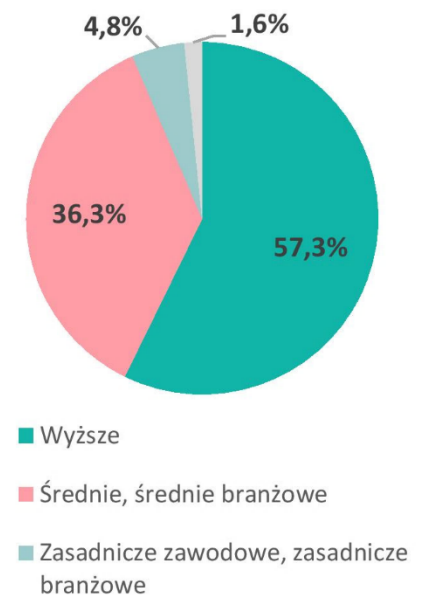
Status respondentów na rynku pracy

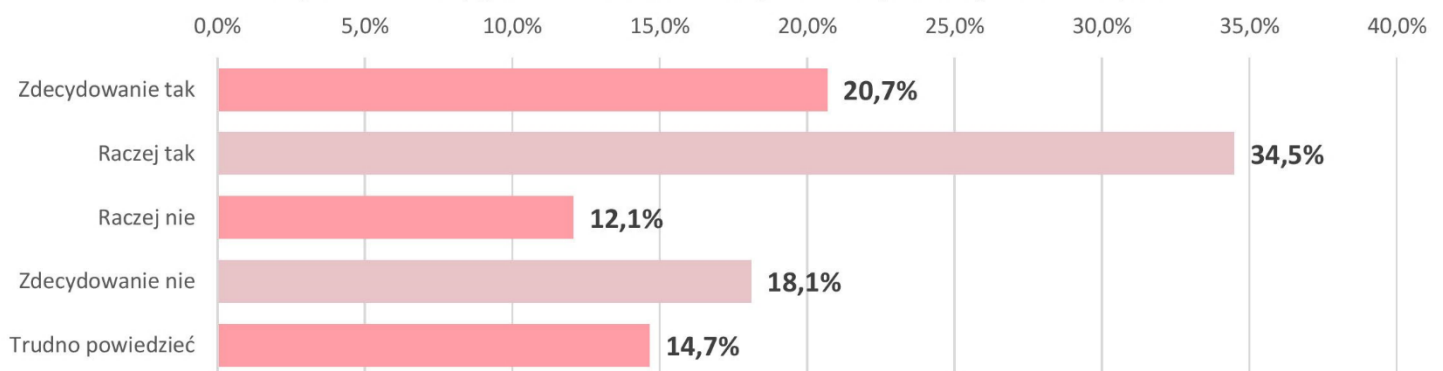
Wiek respondentów

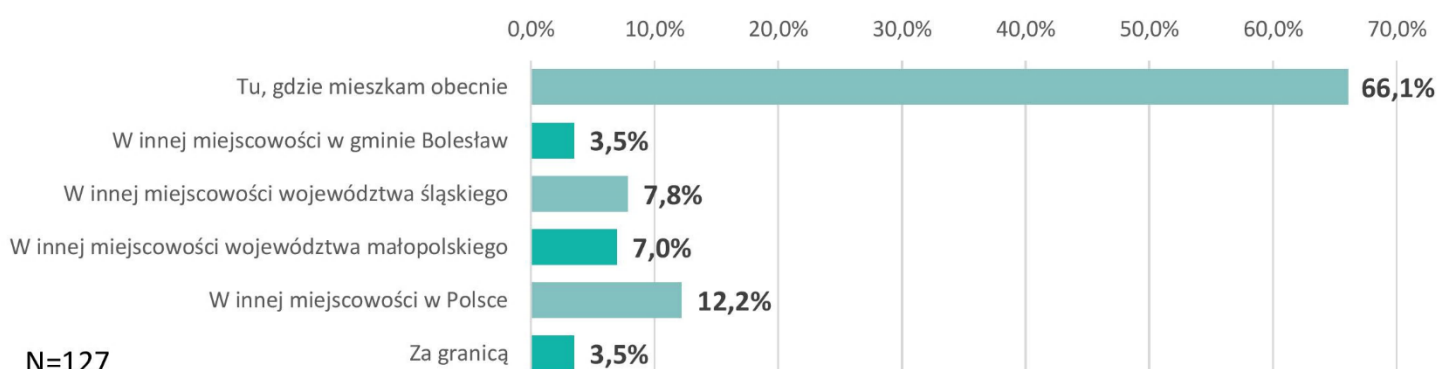
Wykształcenie respondentów

Czy uważa Pan(i), że Gmina Bolesław jest dobrym miejscem do życia?

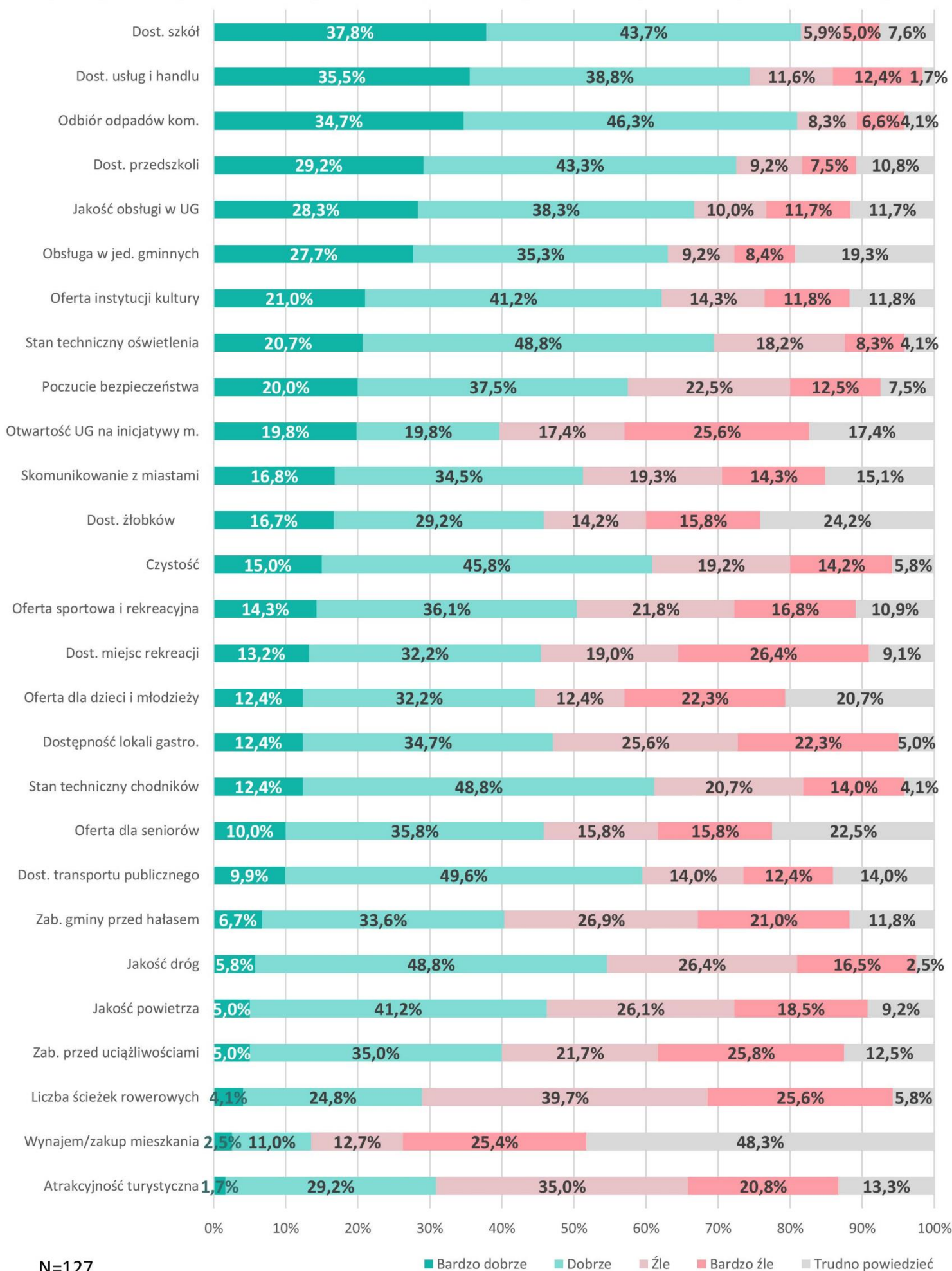

Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby/chciałby Pani/Pan mieszkać?

N=127

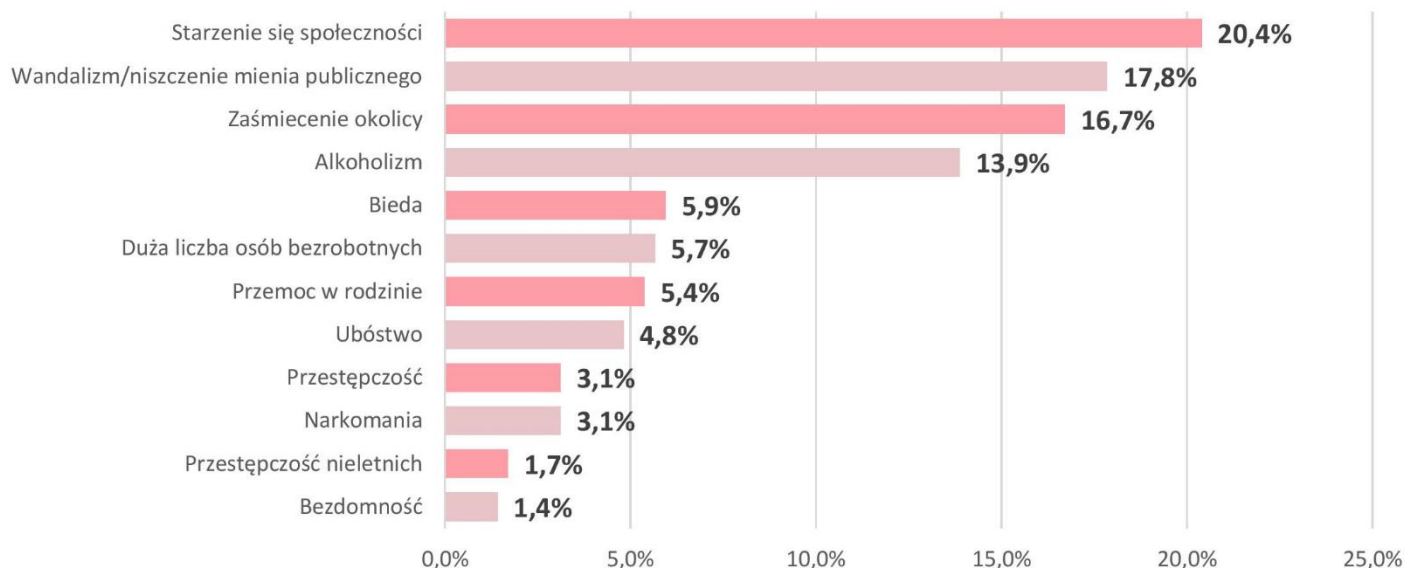
Spośród wymienionych elementów infrastruktury oraz oferty dostępnej na terenie gminy Bolesław, proszę określić jak ocenia Pan(i) ich aktualny stan/dostępność. Proszę odnieść się do każdej z kategorii.

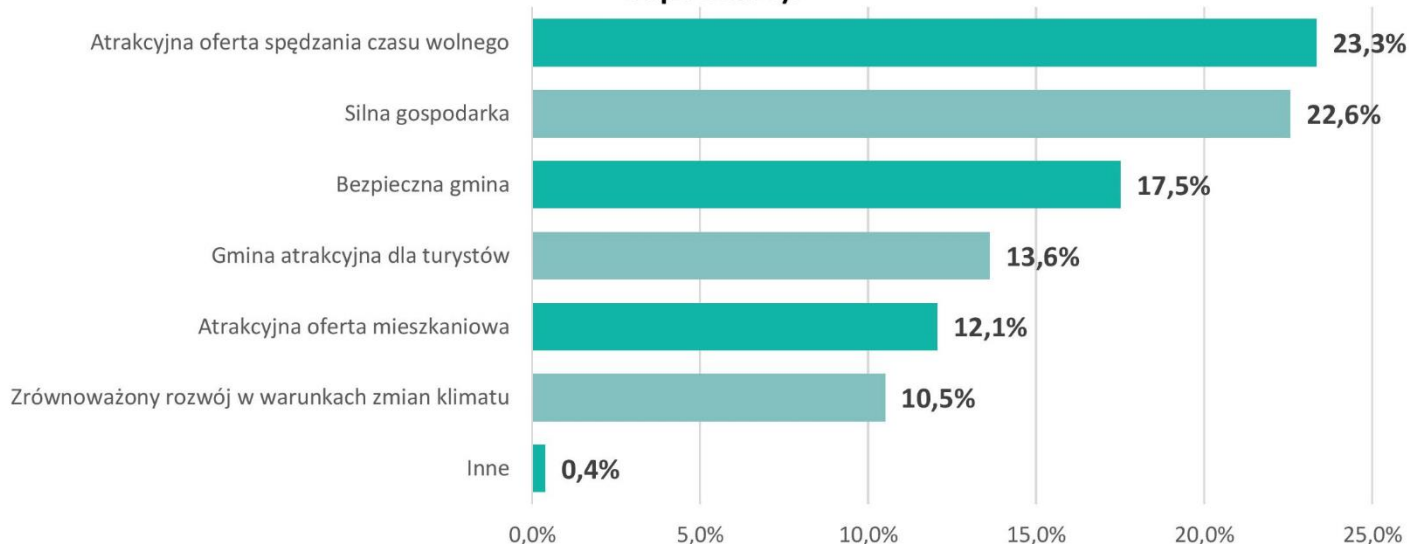
N=127

■ Bardzo dobrze ■ Dobrze ■ Źle ■ Bardzo źle ■ Trudno powiedzieć

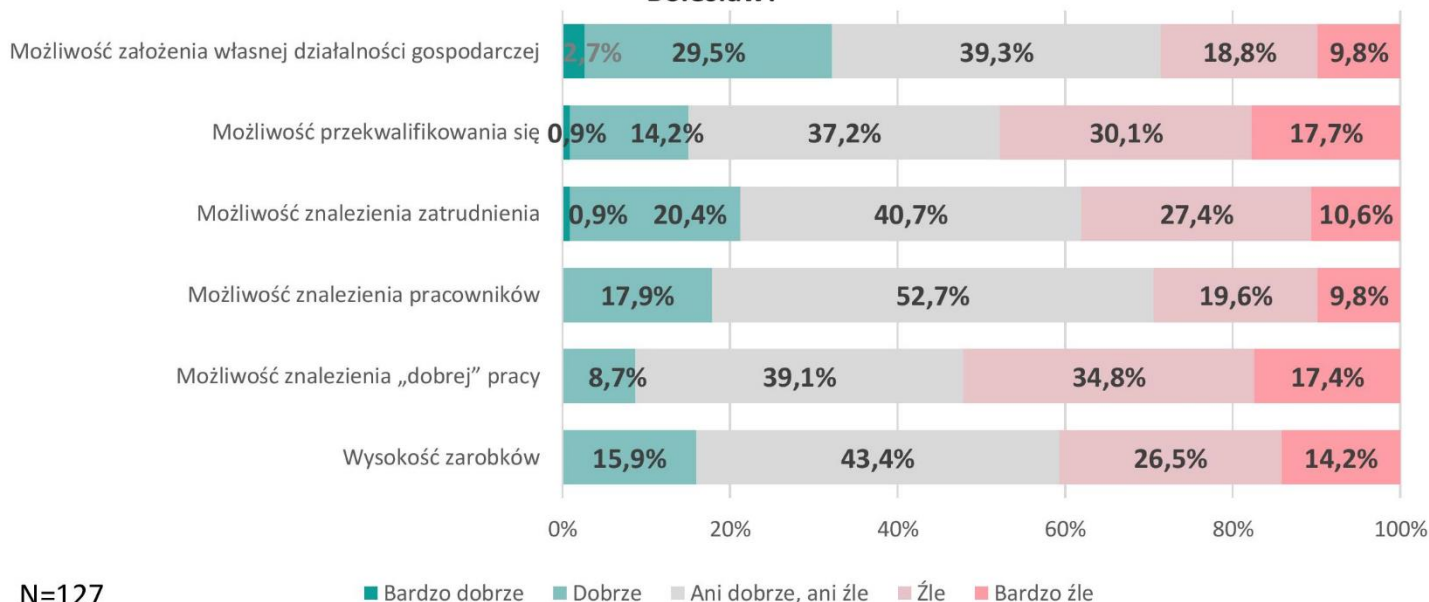
Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą gminy Bolesław:

Z zaproponowanych poniżej możliwych kierunków rozwoju Gminy Bolesław proszę wybrać te, które władze gminy powinny rozważyć jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju (maksymalnie 2 odpowiedzi):

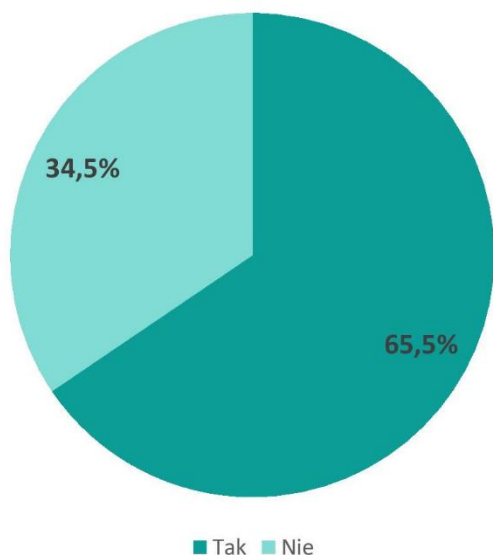
W jaki sposób ocenia Pani/Pan poszczególne elementy związane z rynkiem pracy na terenie Gminy Bolesław?

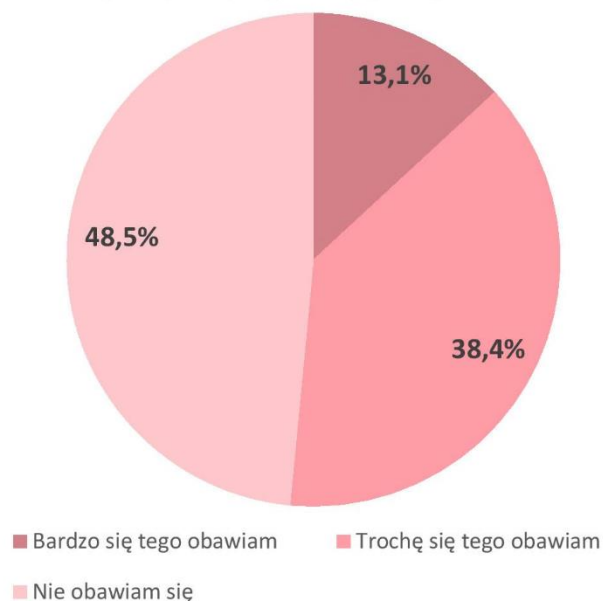
N=127

■ Bardzo dobrze ■ Dobrze ■ Ani dobrze, ani źle ■ Źle ■ Bardzo źle

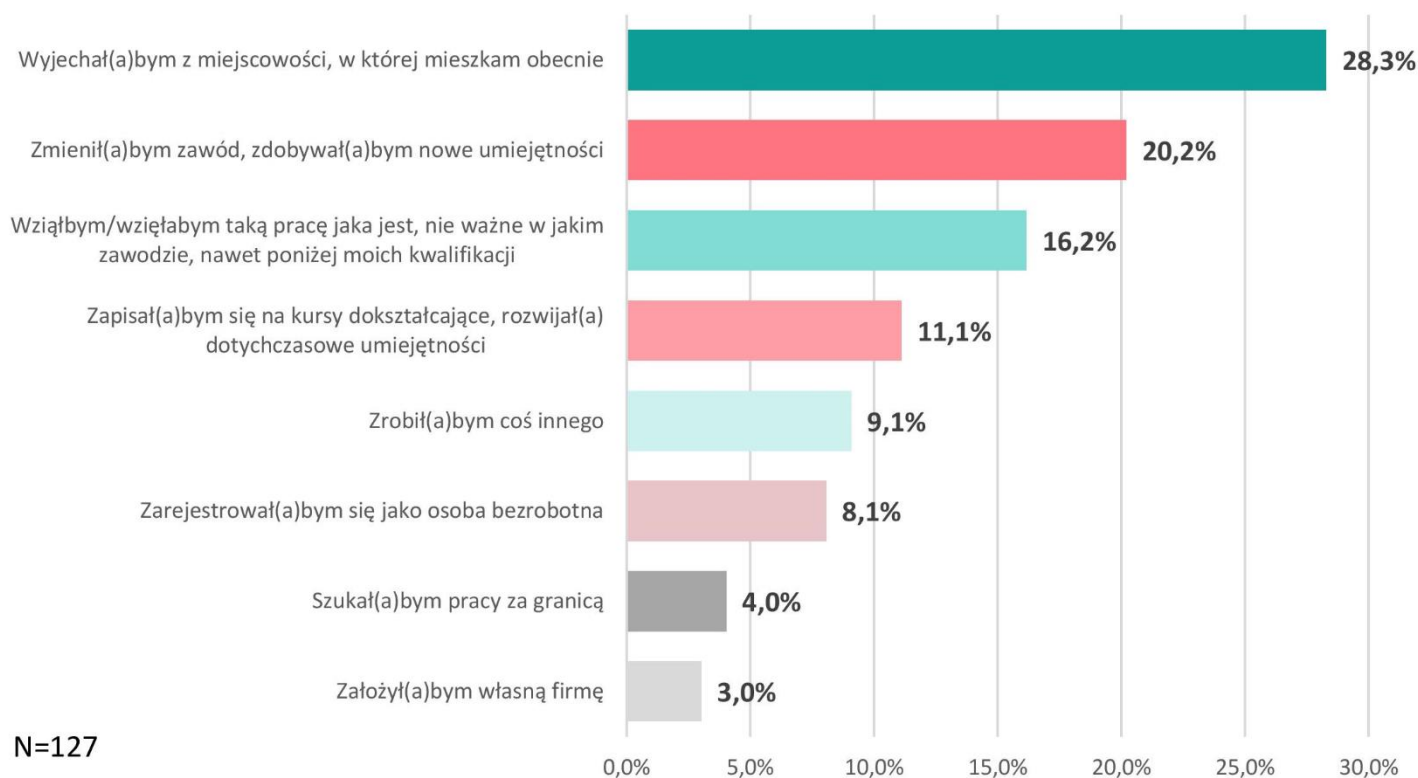
**Czy obecnie jest Pani/Pan osobą
pracującą/prowadzącą działalność gospodarczą?**

**Czy czuje się Pani/Pan zagrożona/zagrożony
perspektywą utraty pracy?**

Co zrobił(a)by Pani/Pan gdyby utracił(a) Pani/Pan pracę?

N=127

II.3 Analiza SWOT

Analiza ogólnodostępnych danych statystycznych oraz opinii uzyskanych od mieszkańców gminy umożliwiły zidentyfikowanie mocnych i słabych stron Gminy Bolesław. W celu usystematyzowania zebranych informacji na bazie wypracowanych wniosków z diagnozy strategicznej przeprowadzono analizę SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) w ramach której wyodrębniono:

S	Mocne strony	pozytywne uwarunkowania wewnętrzne	cechy w pozytywny sposób wyróżniające gminę na tle innych jednostek osadniczych, stanowiące jednocześnie potencjał do dalszego rozwoju
W	Słabe strony	negatywne uwarunkowania wewnętrzne	cechy negatywne, ograniczające i hamujące rozwój gminy
O	Szanse	pozytywne czynniki zewnętrzne	korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym gminy, które właściwie wykorzystane mogą stanowić istotny impuls rozwojowy
T	Zagrożenia	negatywne czynniki zewnętrzne	niekorzystne zjawiska, które mogą być poważną barierą rozwoju dla gminy, potencjalnie ograniczające możliwość wykorzystania pojawiających się szans rozwojowych

Jako główne zalety tej metody należy wskazać:

- generowanie z otoczenia szans rozwoju oraz zagrożeń hamujących rozwój gminy, szczególnie w kontekście efektywnego wykorzystania lokalnego potencjału,
- diagnoza bliższego oraz dalszego otoczenia gminy,
- określenie mocnych punktów oraz wskazania jej słabych stron pod kątem zasobów,
- poznanie otoczenia konkurencyjnego.

Poniższe zestawienie stanowi syntezę wyników diagnozy przeprowadzonej na potrzeby Strategii.

Mocne strony

- Atrakcyjne położenie geograficzne – pomiędzy dwoma dużymi ośrodkami miejskimi (Krakowem a Katowicami);
- Walory przyrodniczo-krajobrazowe – położenie w pobliżu obszarów cennych przyrodniczo, w tym Pustyni Błędowskiej stanowiącej fenomen przyrodniczy;
- Tradycje przemysłowe i dziedzictwo kulturowe – znak rozpoznawczy gminy, mieszkańcy związani górniczą historią obszaru;
- Dostęp do dobrze wyposażonej infrastruktury oświatowej;
- Wzrost aktywności gospodarczej;
- Spadek zapotrzebowania na pomoc społeczną – spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej;
- Przetwórstwo przemysłowe – potencjał rozwojowy;
- Zaawansowane planowanie przestrzenne – pokrycie całego obszaru gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego;

Słabe strony

- Niedostateczne wykorzystanie potencjału turystycznego – niewystarczające zaplecze turystyczne (hotelowo-gastronomiczne);
- Słabo wyposażona baza sportowo-rekreacyjna – niedostatek miejsc spędzania czasu wolnego (szczególnie dla dzieci i młodzieży);
- Starzenie się lokalnej społeczności i zmiany demograficzne – brak ofert dla seniorów;
- Obserwowany deficyt budżetowy – ujemne saldo dochodów i wydatków;
- Uciążliwe problemy środowiskowe – brak zabezpieczenia przed uciążliwościami, hałasem oraz złą jakością powietrza;
- Brak ścieżek rowerowych oraz dostępu do transportu kolejowego (najbliższe stacje Olkusz, Bukowno);
- Wyzwania związane z wieloletnią eksploatacją górniczą - wyczerpujące się zasoby surowców mineralnych, szkody górnicze, zaburzona równowaga hydrologiczna (powstawanie zalewisk);

Szanse

- Wykorzystanie położenia geograficznego i walorów krajobrazowych do rozwoju turystyki rowerowej;
- Pozyskanie środków zewnętrznych na realizację różnych przedsięwzięć – przede wszystkim środków unijnych w ramach nowej perspektywy unijnej 2021-2027;
- Rozwój turystyki w oparciu o dziedzictwo kulturowe i tradycje przemysłowe – proces reindustrializacji;
- Ułatwienie dostępu do środków na inwestycje związane z OZE;
- Bliskość większych ośrodków miejskich (mogących stanowić miejsce pracy oraz dających dostęp do usług wyższego rzędu) oraz gmin; w których występują duże podmioty gospodarcze, co pozwala na utworzenie sieci kooperantów;

Zagrożenia

- Starzenie się społeczności lokalnej i związane z tym coraz wyższe zapotrzebowanie na usługi medyczne i opiekuńcze;
- Odpływ mieszkańców i migracje młodych, wykształconych osób do metropolii krakowskiej i aglomeracji górnośląskiej;
- Postrzeganie gminy jako miejsca przemysłowego, nieatrakcyjnego pod względem turystycznym;
- Zmiany klimatu i jego skutki;
- Wyzwania związane z wieloletnią eksploatacją górniczą – niekontrolowane powstawanie zapadlisk i zalewisk;
- Sytuacja polityczna w Europie związana z prowadzeniem działań wojennych.;
- Niemożność przewidzenia skutków i konsekwencji pandemii COVID-19;

III Koncepcja rozwoju Gminy Bolesław w perspektywie roku 2030

III.1 Okoliczności rozwojowe

Uchwałą nr XXI/208/2020 Rady Gminy Bolesław z dnia 29 października 2020 r. przyjęta została Strategia Rozwoju Gminy Bolesław na lata 2021-2030. Jednakże z uwagi na okoliczności m.in. wprowadzone zmiany w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn.zm.), ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324 z późn.zm.) oraz ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn.zm.), jak również sytuację w gminie i uwarunkowania rozwojowe, kluczowe było zaktualizowanie zapisów dokumentu. Tym samym, niniejsza strategia zawiera wszystkie wymagane ustawą elementy – w szczególności uwzględnia komponent przestrzenny, w postaci modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.

Oprócz zmian legislacyjnych, wpływ na zapisy w dokumencie oraz uwarunkowania rozwojowe ma sytuacja związana z deformacjami terenu, które towarzyszą górnictwu kruszczowemu. Łagodne obniżenia oraz ugięcia terenu, powstające zapadliska oraz niecki są związane nie tylko z eksploatacją górniczą, ale także budową geologiczną obszaru, na terenie którego znajduje się gmina Bolesław, mianowicie rejonu olkusko-bolesławskiego. Część pojawiających się aktualnie deformacji i przekształceń terenu, ma związek z historycznym górnictwem, ale również są one jednym ze skutków likwidacji kopalni „Olkusz-Pomorzany”, która rozpoczęła się z końcem 2020 r.³ ZGH „Bolesław” w Bukowni, spółka zależna Stalproduktu S.A., rozpoczęła proces likwidacji kopalni, co wpłynęło na zamknięcie ostatniego zakładu w Polsce, wydobywającego rudy cynku i ołowiu. Rok 2020 r. stanowi zatem przełomową datę rozdzielającą górnictwo historyczne (epokę górnictwo-hutniczą) od współczesnego, obejmującego tylko hutniczą historię ZGH „Bolesław” S.A.⁴ Zakończenie fizycznej likwidacji kopalni „Olkusz-Pomorzany” planowane jest do końca 2025 roku.

Pierwsze problemy na terenie gminy zaczęły pojawiać się po wyłączeniu pomp do pompowania wody z podziemi i zakończeniu wydobywania rud cynku i ołowiu przez Kopalnię „Olkusz-Pomorzany”, a więc częściowo w 2020 r. i 2021 r. Od tego momentu w gminie powstają zapadliska. Sytuacja ta negatywnie wpływa na wizerunek gminy, jak również odczuwany poziom bezpieczeństwa wśród mieszkańców. Należy mieć jednak na uwadze, że powstające zalewiska mogą w przyszłości stać się jedną z atrakcji

³ <https://zghboleslaw.pl/pl/aktualnosci/likwidacja-kopalni/153-strategiczne-aspekty-likwidacji-kopalni-olkusz-pomorzany>

⁴ <https://zghboleslaw.pl/pl/kopalniawiedzy/baza-wiedzy/historia/156-zgh-spadkobierca-tradycji-pierwszych-kopaln-rudnych-rejonu-olkusko-boleslawskiego>

turystycznych. Tradycje górnicze i historia stanowią element rozpoznawalności gminy oraz są również istotnym elementem rozwojowym i potencjałem turystycznym.

Jednym z kluczowych przedsięwzięć zaplanowanych w poprzedniej strategii była budowa obwodnicy gminy. Inwestycja była konieczna, ze względu na rozwój Gminy Bolesław oraz zwiększający się ruch samochodów, a także znaczący wzrost ciężkiego transportu samochodowego w centrum miejscowości. Budowa obwodnicy miała na celu zmniejszenie natężenia ruchu w szczególności w centrum Bolesławia, a także ułatwianie dojazdu do firm znajdujących się na terenie gminy, a także wpłynęłaby na atrakcyjność inwestycyjną. Obwodnica została wybudowana i otwarta pod koniec 2022 r. działała niespełna dwa miesiące, kiedy to pojawiła się pierwsza nieciągłość liniowa, która była skutkiem prowadzonej działalności górniczej. W związku z tym obwodnica została wyłączona z ruchu. Aby umożliwić dalszy rozwój gminy Bolesław oraz usprawnić ruch samochodowy, kluczowe jest ponowne uruchomienie obwodnicy, gdyż może ona stanowić ważny element rozwojowy dla okolicznych firm, które zlokalizowane są na terenie gminy Bolesław i miasta Bukowno oraz wpływać na atrakcyjność inwestycyjną tych obszarów.

Oprócz zapewnienia poziomu bezpieczeństwa z uwagi na występujące zalewiska i zapadliska, istotne jest również zagospodarowanie terenów pogórniczych, np. na cele rekreacyjne.

Likwidacja kopalni i zmniejszenie znaczenia górnictwa oprócz zagrożeń środowiskowych, wpływa również na inne aspekty – społeczne, związane z m.in. koniecznością przysposobienia górników do nowej pogórniczej aktywności, przekwalifikowaniem ich i nabywaniem nowych kompetencji i kwalifikacji zawodowych.

Obecna sytuacja i widoczne w gminie zmiany, wiążą się z licznymi wyzwaniami, zarówno w sferze społecznej, gospodarczej, jak i przestrzennej. Kluczowe jest bieżące informowanie i uświadamianie mieszkańców na temat możliwych zagrożeń i skutków likwidacji kopalni, jak również kreacja i wzmacnianie pozytywnego wizerunku gminy w oparciu o jej zasoby i potencjały.

Istotnym elementem sprzyjającym rozwojowi gospodarczemu może być zawiązanie współpracy z Gminą Olkusz i Gminą Klucze, w ramach obszaru funkcjonalnego poprzez podpisanie porozumienia międzygminnego z dnia 3 października 2024 roku określające zasady współpracy przy opracowaniu i realizacji przez jednostki samorządu terytorialnego Innych Instrumentów Terytorialnych. Zacieśnienie współpracy w ramach MOF Olkusza oraz realizacja zintegrowanych działań, stanowi szansę rozwojową dla całego obszaru funkcjonalnego, w tym gminy Bolesław.

III.2 Wizja i misja rozwoju

Wizja i misja stanowią fakultatywny element i zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie o samorządzie gminnym nie są one obowiązkowym komponentem strategii, jednakże ich zapisy pozwalają na precyzyjne określenie kierunku rozwoju oraz zamierzeń samorządu.

W przypadku misji, kluczowe jest skupienie się na zrównoważonym rozwoju społeczno-gospodarczym, w celu zapewnienia mieszkańcom gminy Bolesław wysokiego standardu życia oraz możliwości wszechstronnego rozwoju przy zachowaniu i dbałości o zasoby środowiska naturalnego. Misja rozwoju gminy Bolesław, a tym samym cel nadrzędny brzmi następująco:

MISJA

Stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi lokalnej gospodarki oraz zapewnienie mieszkańcom dostępu do nowoczesnych, efektywnych i wysokiej jakości usług publicznych oraz infrastruktury.

Uzupełniając powyższy zapis warto dookreślić, że adresatem działań samorządu lokalnego są wszyscy mieszkańcy gminy oraz interesariusze żyjący, pracujący i działający na terenie Gminy Bolesław. Fundamentem, bazą dla osiągnięcia misji jest dynamiczna gospodarka zapewniająca miejsca pracy i atrakcyjny rynek pracy oraz środki finansowe na zaspokajanie potrzeb mieszkańców związanych z infrastrukturą, usługami publicznymi oraz czynnikami oddziałującymi na atrakcyjność osiedleńczą Gminy Bolesław. Realizacja zasady wpisanej w misję powinna być przeprowadzona w sposób zrównoważony, w równy sposób odnosząc się do wszystkich części gminy.

Zaprezentowana poniżej wizja rozwoju Gminy Bolesław wyznacza pożądany kierunek zmian w gminie, rozumiany jako aspiracje i potrzeby artykułowane przez lokalną społeczność i władze samorządowe, które zostały zaprezentowane w ramach prac warsztatowych oraz wynikają z przeprowadzonych badań ilościowych i jakościowych. Wizja wskazuje ogólny obraz samorządu i sytuacji w gminie w roku 2035 oraz bezpośrednio odnosi się do istniejących okolicznościach i uwarunkowań rozwojowych, jak również szans i zagrożeń oraz potencjałów i prognoz rozwojowych.

WIZJA

Gmina Bolesław jest nowoczesnym ośrodkiem o utrwalonej pozycji w regionie, z rozwijającą się innowacyjną gospodarką.

Konsekwentnie realizuje kompleksowe polityki sektorowe dedykowane poszczególnym grupom mieszkańców (polityka senioralna i młodzieżowa) wzmacniając wizerunek gminy, jako atrakcyjnej do życia i dbającej o komfort oraz bezpieczeństwo mieszkańców.

Zagospodarowane centrum Bolesławia i rozwój polityki mieszkaniowej, stanowi nowy impuls rozwojowy, wpływa na poprawę wizerunku gminy oraz czyni ją miejscem przyciągającym inwestorów, jak również nowych mieszkańców, których liczba systematycznie wzrasta.

Gmina Bolesław wdraża zróżnicowane mechanizmy partycypacyjne, a rola i udział mieszkańców w kształtowaniu rozwoju gminy systematycznie się zwiększa.

Gmina adaptuje się do zmian i radzi sobie z dynamicznie zmieniającymi się uwarunkowaniami rozwojowymi, skutkami po likwidacji działalności górniczej oraz rekultywacją terenów przemysłowych.

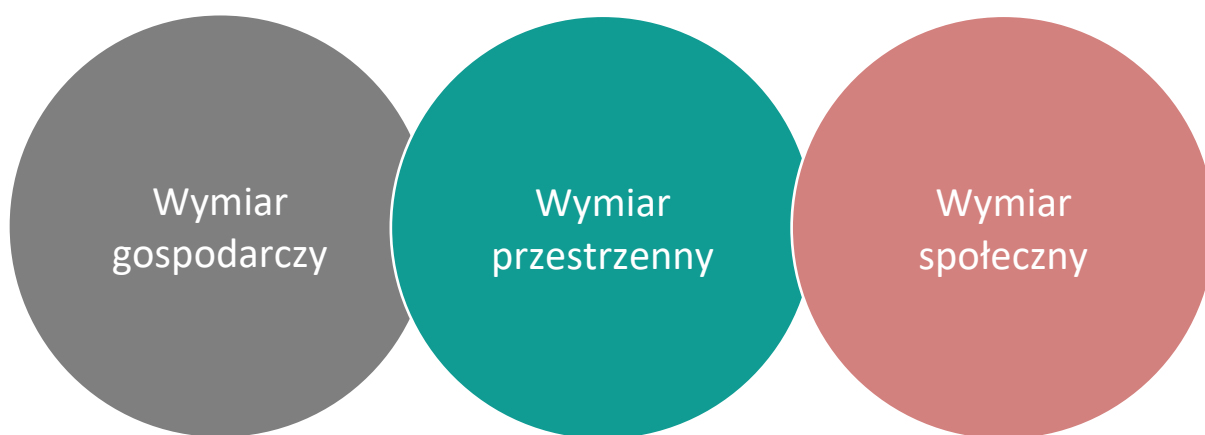
Przytoczona wizja w sposób opisowy ilustruje kierunek zamiany i jej oczekiwane rezultaty oraz efekty. Z punktu widzenia całego opracowania należy ją traktować, jako swoisty drogowskaz, wprowadzenie do szczegółowych zapisów, mianowicie celów strategicznych, celów operacyjnych oraz kierunków działań. Logika interwencji wskazuje na nadrzędność treści wizji, której podporządkowane są wszystkie definiowane w dalszej części plany operacyjne. Misja wraz z wizją to baza koncepcji rozwoju Gminy Bolesław w perspektywie 2035 roku.

III.3 Cele strategiczne rozwoju i kierunki działań

III.3.1 Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Treść wizji i misji stanowią nadrzędny i w wymiarze czasowym długookresowy cel, do którego będzie zmierzać całość zadań realizowanych przez samorząd gminy oraz interesariuszy zewnętrznych. Innymi słowy niniejsza strategia ma za zadanie integrować wszystkich mieszkańców oraz podmioty o charakterze instytucjonalnym na rzecz dobrostanu wspólnoty samorządowej, odczuwanej jakości życia i wzmacniania atrakcyjności inwestycyjnej, jak również podnoszenia atrakcyjności osiedleńczej.

Biorąc pod uwagę wnioski z przeprowadzonej diagnozy, okoliczności rozwojowe, jak również wyniki badań ankietowych wskazujące aspiracje i potrzeby mieszkańców sformułowano trzy cele strategiczne w wymiarach: społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Każdy z celów został przyporządkowany do jednego z wymiarów planowania strategicznego (biorąc pod uwagę dominujący zakres interwencji) jednakże należy mieć na uwadze, że wymiary, a tym samym cele są zintegrowane i wzajemnie się przenikają i uzupełniają, a realizacja jednego z nich wpływa na pozostałe dwie sfery. Poniżej scharakteryzowano poszczególne cele strategiczne, które pozwoliły na wypracowanie szczegółowych celów operacyjnych, a w dalszej kolejności kierunków działania, których wdrażanie przyczyni się do realizacji zapisów zawartych w misji i wizji rozwoju Gminy Bolesław.

Wymiar gospodarczy

Cel strategiczny 1
Zwiększanie potencjału inwestycyjnego Gminy Bolesław jako ośrodka gospodarczego i tworzenie atrakcyjnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej

Obszar gospodarki stanowi najważniejsze wyzwanie rozwojowe gminy. Wynika to z uwarunkowań związanych z zamknięciem przez ZGH Bolesław Kopalni „Olkusz-Pomorzany” oraz jednoznacznie przemysłowego profilu gminy (utrwalonego historycznie i definiującego gminę współcześnie). Utrzymanie produkcyjno-usługowego charakteru gminy wraz ze wzmacnianiem atrakcyjności gospodarczej wymaga zintegrowanego planowania przestrzennego oraz kompleksowej obsługi inwestora, promocji gospodarczej oraz wzmacniania poziomu przedsiębiorczości.

Budowa marki gminy wraz z poprawą jej wizerunku, jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania i podejmowania działalności gospodarczej stanowi wyzwanie na najbliższe lata. Sytuacja w gminie związana z likwidacją kopalni „Olkusz-Pomorzany” wpływa na strukturę gospodarczą i warunkuje konieczność jej dywersyfikacji np. poprzez rozwój turystyki. Działalność kopalni, zajmującej się wydobywaniem cynku i ołowiu wpłynęła na kształtowanie lokalnej tożsamości, a obecnie stanowi ona jeden z elementów, który sprzyja rozwojowi turystyki.

Skutki szkód górniczych, w postaci zapadlisk i zalewisk negatywnie wpływają na wizerunek gminy, w związku z tym ważne jest promowanie atutów i zasobów dostępnych w gminie, w celu zwiększenia jej rozpoznawalności i promocji gospodarczej. Bazą do budowy oferty turystycznej może być lokalna tożsamość, tradycje i historia związana z górnictwem, jak również dziedzictwo kulturowe w postaci zabytkowych dworów: Dwór w Bolesławiu oraz Dwór w Krzykawce, wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa małopolskiego, czy aspekty przyrodnicze dotyczące szczególnie północnej części gminy, korzystającej z bliskości Pustyni Błędowskiej.

Likwidacja kopalni zapewniającej miejsca pracy wpłynęła także na odpływ mieszkańców w związku z poszukiwaniem pracy w innych miejscowościach. Z uwagi na to, istotne jest pozyskiwanie przedsiębiorców działających w wyspecjalizowanych branżach technologicznych, którzy tworzą docelowo atrakcyjne i pożądane miejsca pracy przekładające się na atrakcyjność osiedleńczą.

Wartym podkreślenia elementem jest również aspekt ekonomiczny, ponieważ zwiększenie przedsiębiorczości, rozwój zakładów pracy czy też napływ nowych inwestorów to w konsekwencji zwiększona baza podatkowa, a tym samym większe dochody budżetu gminy, co ma szczególne znaczenie z uwagi na odnotowywany deficyt budżetowy w gminie.

W celu dalszego rozwoju warto wykorzystać przynależność gminy do obszaru funkcjonalnego Olkusza i realizować wspólne, zintegrowane działania, które wpłyną zarówno na rozwój gminy Bolesław, jak i cały obszar funkcjonalny.

Uszczegółowieniem celu strategicznego 1 są następujące cele operacyjne:

Cel operacyjny 1.1	Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej gminy
Cel operacyjny 1.2	Budowa marki gminy jako ośrodka gospodarczego
Cel operacyjny 1.3	Dywersyfikacja struktury lokalnej gospodarki i wsparcie rozwoju przedsiębiorczości

Wymiar przestrzenny

Cel strategiczny 2

Zrównoważony rozwój gminy w oparciu o nowoczesną infrastrukturę publiczną

Rozwój gospodarczy stanowi podstawowy element zaspokajania potrzeb mieszkańców poprzez wspieranie tworzenia atrakcyjnego rynku pracy. Kolejnym obszarem kluczowym dla mieszkańców Bolesławia i pozostałych sołectw tworzących gminę są potrzeby infrastrukturalne.

W obrębie infrastruktury i przestrzeni najważniejsze znaczenie ma przedsięwzięcie kluczowe związane ze stworzeniem nowego funkcjonalnego centrum gminy. Centrum powinno uwzględniać funkcje mieszkaniowe i usługowo-handlowe oraz być przestrzenią do integracji i podejmowania aktywności przez mieszkańców, jak również miejscem budującym pozytywny wizerunek gminy.

Wyzwaniem obecnie jest przeciwdziałanie skutkom wynikającym z prowadzonej przez lata na terenie gminy działalności górniczej. Duże znaczenie w gminie odgrywają przestrzenie po prowadzonej działalności górniczej, które wymagają rekultywacji i zagospodarowania ich na pełnienie nowych funkcji m.in. rekreacyjnych. Skutki związane z prowadzoną działalnością górniczą i odnotowywane na terenie gminy zapadliska i zalewiska, a tym samym zapadnięcie nowo otwartej obwodnicy, negatywnie wpływa na wizerunek, ale również bezpieczeństwo na tym obszarze. Kluczowe jest zatem zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa środowiskowego i energetycznego, przy jednoczesnym informowaniu gminy o planowanych działaniach oraz zapobieganie ryzyku dezinformacji.

Z uwagi na sytuację w gminie i stopniowe zmniejszanie się dochodów samorządu ważne jest wykorzystywanie istniejących obiektów i posiadanej infrastruktury. Istotne jest również ograniczenie budowy nowych obiektów oraz infrastruktury, w miejscach gdzie nie jest to uzasadnione ekonomiczne, w celu ograniczenia ponoszonych wydatków. Zakłada się jednakże działania remontowe, modernizacyjne i związane z rozbudową obiektów użyteczności publicznej, które są niezbędne do świadczenia konkretnych usług oświatowych czy też związanych z utrzymaniem wysokiej jakości działającego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Potrzeby infrastrukturalne są bardzo kosztochłonne tym niemniej wpływają na komfort, zadowolenie i jakość życia mieszkańców. W obrębie omawianej sfery znacznie mają również działania związane z koniecznością adaptacji do zmian klimatu oraz ochrony środowiska naturalnego.

Uszczegółowieniem celu strategicznego 2 są następujące cele operacyjne:

Cel operacyjny 2.1	Rozwijanie infrastruktury technicznej i społecznej wraz ze wzmacnianiem poziomu bezpieczeństwa publicznego i infrastrukturalnego
Cel operacyjny 2.2	Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych
Cel operacyjny 2.3	Adaptacja gminy do zmian klimatu i ochrona przyrody

Wymiar społeczny

Cel strategiczny 3

Wzrost atrakcyjności Gminy Bolesław poprzez wysoką jakość usług społecznych oraz aktywny trzeci sektor

Kluczowe dla dalszego rozwoju gminy jest pozyskanie nowych mieszkańców, w szczególności osób młodych, a więc prowadzenie polityki „proosiedleńczej” i tworzenie atrakcyjnych warunków do zamieszkania. Ważne jest uwzględnienie potrzeb różnych grup mieszkańców oraz dostosowanie i rozwijanie usług w odniesieniu do aktualnych tendencji oraz prognoz demograficznych m.in. związanych ze starzeniem się społeczeństwa. Wspólnota mieszkańców gminy Bolesław stanowi podstawowy obszar zainteresowania definiowany w kontekście świadczenia konkretnych wyspecjalizowanych usług: edukacyjnych, kulturalnych, sportowych czy rekreacyjnych. Z punktu widzenia gminy Bolesław, wśród kluczowych grup można wskazać dzieci i młodzież oraz seniorów, co naturalnie sprowadza się do rozwijania polityki młodzieżowej i senioralnej. Znaczenie ma również rozwój polityki mieszkaniowej oraz nawiązanie współpracy z deweloperami i podmiotami zewnętrznymi, które mogą być odpowiedzialne za budowę mieszkań w gminie. W tym celu ważne jest także tworzenie potencjalnych obszarów pod zabudowę mieszkaniową, poprzez ich uzbrajanie i skomunikowanie.

Rozwój usług publicznych powinien być prowadzony w odniesieniu do potrzeb artykułowanych przez mieszkańców oraz zauważalnych w gminie tendencji.

W celu poznania potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej kluczowe jest nawiązanie dialogu z mieszkańcami oraz zwiększenie ich zaangażowania w rozwój gminy. Możliwe to będzie dzięki uświadamianiu i informowaniu mieszkańców oraz docieraniu do nich różnymi kanałami informacyjnymi, aby wykluczyć zjawisko marginalizacji. Wpłynie to również na zwiększenie zainteresowania mieszkańców rozwojem oraz zmianami w gminie.

Oprócz tworzenia atrakcyjnych warunków osiedleńczych, w celu zatrzymania odpływu mieszkańców, w szczególności młodych osób ważne jest budowanie tożsamości lokalnej, więzi i przywiązania do miejsca, a tym samym wzmacnianie poziomu integracji wśród mieszkańców. Rozbudowa kapitału ludzkiego i społecznego powinno obejmować w kompleksowy sposób terytorium całej gminy z nadaniem szczególnej rangi funkcjom integracyjnym oraz symbolicznym. Istotnym jest podejmowanie działań z tego zakresu w sposób transparentny, zgodnie z dobrymi praktykami partycypacyjnymi włączającymi możliwie szerokie grono mieszkańców do współdecydowania.

Uszczegółowieniem celu strategicznego 3 są następujące cele operacyjne:

Cel operacyjny 3.1	Wykorzystanie potencjału społeczeństwa obywatelskiego i rozwój instytucjonalny
Cel operacyjny 3.2	Wysoka jakość usług publicznych
Cel operacyjny 3.3	Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego

III.3.2 Kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celów strategicznych

Poniżej zaprezentowano cele operacyjne wraz z działaniami, które wyznaczają kierunki koncentracji wspólnych wysiłków, które podejmuje samorząd gminy Bolesław wraz z partnerami publicznymi, społecznymi i gospodarczymi.

Cel operacyjny 1.1

Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej gminy

Kierunki działań:

- ☐ Prowadzenie trwałego dialogu z podmiotami gospodarczymi
- ☐ Tworzenie i aktualizacja dokumentów planistycznych m.in. w kontekście rozwijania funkcji gospodarczych oraz mieszkaniowych
- ☐ Wspieranie i inicjowanie współpracy na rzecz budowy innowacyjnej gospodarki
- ☐ Współpraca z przedsiębiorcami i placówkami edukacyjnymi w kontekście przygotowywania merytorycznych kadr gotowych do podjęcia pracy
- ☐ Podejmowanie działań lobbingowych na rzecz lokalizacji w gminie firm m.in. logistycznych, produkcyjno-usługowych

Cel operacyjny 1.2

Budowa marki gminy jako ośrodka gospodarczego

Kierunki działań:

- ☐ Działania na rzecz realizacji projektu kluczowego - Utrzymanie produkcyjno-usługowego charakteru gminy wraz ze wzmacnianiem atrakcyjności gospodarczej
- ☐ Promocja gospodarcza i pozyskiwanie inwestorów
- ☐ Promocja terenów inwestycyjnych, przygotowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej
- ☐ Współpraca na rzecz rozwoju gospodarczego gminy
- ☐ Wspieranie i promocja aktywności zawodowej (również osób starszych) oraz promocja postawy przedsiębiorczej
- ☐ Promocja walorów turystycznych gminy (Natury 2000, stawy w Laskach i Podlipiu)
- ☐ Wzmacnianie współpracy w ramach Obszaru Funkcjonalnego Olkusza i realizacja założeń Strategii Innego Instrumentu Terytorialnego (IIT) dla obszarów Gminy Olkusz, Gminy Klucze i Gminy Bolesław

Cel operacyjny 1.3

Dywersyfikacja struktury lokalnej gospodarki i wsparcie rozwoju przedsiębiorczości

Kierunki działań:

- ☐ Niwelowanie skutków likwidacji kopalni „Olkusz-Pomorzany” poprzez współpracę z sąsiednimi gminami, przedsiębiorcami na rzecz wykorzystania istniejących potencjałów gospodarczych gminy

- ☐ Wspieranie reindustrializacji terenów pokopalnianych planowanych do realizacji przez ZGH „Bolesław” S.A.
- ☐ Wspieranie rekultywacji stawów osadowych na rzecz utworzenia terenów rekreacyjnych planowanych do realizacji przez ZGH „Bolesław” S.A.
- ☐ Promocja postawy przedsiębiorczej oraz samozatrudnienia
- ☐ Wspieranie i promocja aktywności zawodowej (również osób starszych)
- ☐ Wspieranie inicjatyw związanych z ekonomią społeczną i solidarną
- ☐ Inkubacja i akceleracja inicjatyw biznesowych, w tym start-upów
- ☐ Wspieranie rozwoju turystyki z uwzględnieniem walorów krajobrazowych i naturalnych gminy
- ☐ Rozwój bazy turystycznej i okołoturystycznej, w tym rozbudowa tras rowerowych
- ☐ Dbłość i promocja dziedzictwa kulturowego zabytków i obiektów historycznych na terenie gminy

Cel operacyjny 2.1

Rozwijanie infrastruktury technicznej i społecznej wraz ze wzmacnianiem poziomu bezpieczeństwa publicznego i infrastrukturalnego

Kierunki działań:

- ☐ Przebudowa obwodnicy Bolesławia i budowa nowej w kierunku Katowic
- ☐ Modernizacje, przebudowy i rozbudowy sieci drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą
- ☐ Rozwijanie systemu gospodarki wodno-ściekowej i odpadami w kontekście zmieniających się przepisów prawa
- ☐ Utworzenie spółdzielni energetycznej
- ☐ Utworzenie spółki wodnej
- ☐ Budowa zbiornika retencyjnego i układu wody technologicznej na oczyszczalni ścieków w Laskach
- ☐ Budowa zakładu termicznego przekształcania odpadów
- ☐ Rozwijanie sieci dróg i ścieżek rowerowych, ze szczególnym uwzględnieniem głównych ciągów komunikacyjnych
- ☐ Rozwijanie infrastruktury społecznej (rozwiązanie potrzeb osób w kryzysie bezdomności, ubóstwa i innych niedostatków), edukacyjnej (reorganizacja sieci placówek oświaty), kulturowej i sportowej (rozszerzanie terenów umożliwiających aktywność fizyczną)
- ☐ Zapewnienie infrastruktury na rzecz seniorów m.in. w postaci Dziennego Domu Pobytu Seniora oraz osób z niepełnosprawnościami
- ☐ Dbłość o stan i jakość budynków użyteczności publicznej, w tym remont i doposażenie zabytkowego dworku w Bolesławiu
- ☐ Prowadzenie działań lobbingowych oraz nawiązywanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi w kontekście rozwiązywania problemów infrastrukturalnych
- ☐ Poprawa poziomu bezpieczeństwa odczuwanego przez mieszkańców, również związanego z komunikacją
- ☐ Realizacja działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa na drogach
- ☐ Organizowanie programów edukacyjnych i kampanii, które zwiększają świadomość mieszkańców na temat bezpieczeństwa i zagrożeń wynikających z likwidacji działalności górniczej (we współpracy z przedsiębiorcami górniczymi, instytucjami publicznymi)
- ☐ Zabezpieczenie przed powodzią terenów szczególnego zagrożenia
- ☐ Wzmacnianie i zwiększanie efektywności reakcji w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych oraz zarządzania infrastrukturą krytyczną

- ☐ Opracowanie i informowanie mieszkańców na temat procedur w zakresie zgłaszania, zabezpieczenia i postępowania w przypadku wystąpienia szkód górniczych

Cel operacyjny 2.2

Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych

Kierunki działań:

- ☐ Działania na rzecz realizacji projektu kluczowego – Stworzenie nowego funkcjonalnego centrum gminy i tworzenie atrakcyjnych warunków do zamieszkania
- ☐ Współpraca w zakresie działań rekultywacyjnych podejmowanych przez ZGH „Bolesław” S.A.
- ☐ Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych przestrzeni publicznych
- ☐ Wspieranie inicjatyw o centrotwórczym charakterze (m.in. w zakresie oferty spędzania czasu wolnego i rozwoju gastronomii)
- ☐ Rozwijanie terenów zieleni
- ☐ Likwidacja barier architektonicznych w przestrzeniach publicznych i poprawa dostępności budynków użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami

Cel operacyjny 2.3

Adaptacja gminy do zmian klimatu i ochrona przyrody

Kierunki działań:

- ☐ Podejmowanie współpracy z gminami, instytucjami w zakresie niwelowania skutków likwidacji kopalni ZGH, w tym zmiany stosunków wodnych oraz w konsekwencji podtopień
- ☐ Promowanie przyłączania się gospodarstw indywidualnych do sieci gazowej i stosowanie OZE
- ☐ Poprawa efektywności energetycznej budynków, w tym modernizacja wraz z montażem instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej
- ☐ Zwiększenie stopnia wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych
- ☐ Działania na rzecz poprawy czystości powietrza
- ☐ Zakup samochodów elektrycznych dla Urzędu i jednostek organizacyjnych gminy
- ☐ Zachowanie bioróżnorodności terenów atrakcyjnych przyrodniczo i turystycznie
- ☐ Działania na rzecz zwiększenia świadomości ekologicznej wśród mieszkańców

Cel operacyjny 3.1

Wykorzystanie potencjału społeczeństwa obywatelskiego i rozwój instytucjonalny

Kierunki działań:

- ☐ Działania na rzecz integracji środowisk lokalnych
- ☐ Wzmacnianie funkcji symbolicznych i tożsamości lokalnej mieszkańców
- ☐ Rozwijanie wolontariatu i wspieranie rozwoju kapitału społecznego i więzi międzypokoleniowych
- ☐ Animowanie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a sektorem publicznym oraz biznesowym

- ☐ Animowanie inicjatyw z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR) we współpracy z sektorem przedsiębiorstw
- ☐ Kształtowanie i promocja społeczeństwa obywatelskiego i postaw obywatelskich
- ☐ Wzmocnienie potencjału administracji samorządowej
- ☐ Wzmacnianie poziomu informatyzacji i cyfryzacji budynków użyteczności publicznej
- ☐ Prowadzenie działań na rzecz zwiększenia poziomu partycypacji i aktywności mieszkańców

Cel operacyjny 3.2

Wysoka jakość usług publicznych

Kierunki działań:

- ☐ Działania na rzecz realizacji projektu kluczowego - Rozwój polityki młodzieżowej oraz rozwój polityki senioralnej (nowe oferty)
- ☐ Podnoszenie standardów jakości usług związanych z wychowaniem przedszkolnym
- ☐ Podnoszenie jakości i efektywności kształcenia oraz atrakcyjności nauczania
- ☐ Reorganizacja i optymalizacja sieci placówek edukacyjnych
- ☐ Rozwijanie działalności, zasobów i oferty usług kulturalnych, w tym świadczonych przez Centrum Kultury im. Marii Płonowskiej oraz Gminną Bibliotekę Publiczną im. Waśniewskich w Bolesławiu
- ☐ Wspieranie działań profilaktycznych, w tym programów edukacyjnych i promocji zdrowia
- ☐ Kreowanie rozwoju polityki senioralnej uwzględniającej potrzeby starzejącej się populacji
- ☐ Wspieranie rozwoju infrastruktury i wyposażenia jednostek opiekuńczych i wychowawczych
- ☐ Poszerzanie dostępu do usług zdrowotnych, edukacyjnych i opiekuńczych
- ☐ Outsourcing usług publicznych

Cel operacyjny 3.3

Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego

Kierunki działań:

- ☐ Wspieranie działalności organizacji pozarządowych na terenie gminy m.in. takich jak OSP czy KGW
- ☐ Rozwój oferty sportowo-rekreacyjnej i jej promocja wśród mieszkańców
- ☐ Prowadzenie działań na rzecz zwiększenia liczby dodatkowych zajęć dla dzieci i młodzieży
- ☐ Tworzenie i rozwijanie przestrzeni dla działalności artystycznej i kulturalnej
- ☐ Tworzenie i rozwijanie przestrzeni aktywnego wypoczynku, sportu i rekreacji
- ☐ Wspieranie działań na rzecz dziedzictwa kulturowego, uczestnictwa w kulturze i kultywowanie tradycji
- ☐ Tworzenie warunków atrakcyjnego spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież i dorosłych
- ☐ Stworzenie całorocznego miejsca spotkań i integracji mieszkańców
- ☐ Doposażanie miejsc spędzania czasu wolnego m.in. placów zabaw i terenów zielonych

III.3.3 Projekty kluczowe

Poniżej zaprezentowano katalog projektów kluczowych, które z punktu widzenia dalszego rozwoju gminy Bolesław oraz ze względu na aktualną sytuację i uwarunkowania, mają największe znaczenie i odgrywają kluczową rolę w perspektywie 2035 roku. Wyodrębnione przedsięwzięcia wynikają i wpisują się w logikę założeń planistycznych przedstawionych w poprzednim rozdziale. Należy traktować je, jako swoisty program działań, deklarację zamierzeń długookresowych określających faktyczne priorytety rozwoju w ujęciu inwestycyjnym.

1	Utrzymanie produkcyjno-usługowego charakteru gminy wraz ze wzmacnianiem atrakcyjności gospodarczej	Gmina Bolesław powinna być aktywnym samorządem pozyskującym nowe podmioty gospodarcze korzystając ze swojego położenia, wykwalifikowanych kadr oraz tradycji przemysłowych. Utrzymanie profilu i charakteru gminy jest istotne z uwagi na to, że górnictwo (obecnie zanikające) stanowi znak rozpoznawczy gminy. Likwidacja kopalni „Olkusz-Pomorzany” spowodowała liczne problemy m.in. podtopienia i zapadliska. Jednakże powstające zalewiska mogą w przyszłości stać się jedną z atrakcji turystycznych w gminie.
2	Stworzenie nowego funkcjonalnego centrum gminy i tworzenie atrakcyjnych warunków do zamieszkania	Nowe centrum gminy – teren po byłym Instytucie Odlewnictw, to aspekt mogący zbudować nowy „miejski” charakter Gminy Bolesław. Stworzenie nowoczesnego kompleksu obiektów i przestrzeni funkcjonalnych i przyjaznych odbiorcom w różnym wieku, wyposażonego w urządzenia i instalacje umożliwiające komfortowe korzystanie z oferowanych usług wpłynie na wizerunek obszaru oraz jakość życia mieszkańców. Rewitalizacja i zagospodarowanie centrum Bolesławia w kierunku kulturalno-turystycznym wraz z rozwijaniem polityki mieszkaniowej (w tym pozyskaniem podmiotów odpowiedzialnych za budowę mieszkań) sprzyjać będzie osiedlaniu się nowych mieszkańców.
3	Rozwój polityki młodzieżowej	W gminie Bolesław z roku na rok zmniejsza się liczba mieszkańców, a prognozy demograficzne do 2035 r. wskazują, że tendencja ta będzie postępować. Kluczowe jest zatem stworzenie atrakcyjnych warunków do osiedlania się i przyciągnięcia nowych mieszkańców, jak również zatrzymania obecnych. W gminie w ostatnich 5 latach odnotowano wzrost odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym, który obecnie wynosi 16%. Osoby te stanowią siłę napędową rozwoju gminy, dlatego też warto wzmacniać i wykorzystać ich potencjał, jednocześnie tworząc atrakcyjne warunki zamieszkania i przyciągnięcia nowych, młodych mieszkańców. Istotne jest rozwijanie polityki młodzieżowej, dopasowanie oferty do potrzeb i oczekiwań tej grupy, organizacja dodatkowych zajęć np. sportowych czy stworzenie miejsc i przestrzeni do integracji oraz aktywności dzieci i młodzieży.

4	Rozwój polityki senioralnej	Z punktu widzenia prognoz demograficznych i aktualnie obserwowanych tendencji, zarówno w gminie Bolesław, jak i w kraju wyzwaniem będzie postępujący proces starzenia się społeczności. Udział osób będących w wieku poprodukcyjnym w gminie wynosił w 2023 r. 28,4%, a wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie był wyższy niż średnia dla powiatu olkuskiego i województwa małopolskiego. Wzrost liczby seniorów, będących osobami ze szczególnymi potrzebami wpływa na konieczność rozwijania polityki senioralnej oraz infrastruktury kierowanej w stronę seniorów m.in. Domu Dziennego Pobytu Seniora.
---	-----------------------------	--

III.4 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Bolesław

Struktura sieci osadniczej i główne elementy infrastruktury społecznej

Bolesław jest gminą wiejską, której siedzibą jest wieś Bolesław będąca podstawowym ośrodkiem administracyjno-usługowym gminy. Obszar wiejski gminy stanowi 12 sołectw, tj.: Bolesław, Małobądz, Laski, Podlipie, Międzygórze, Krze, Krążek, Krzykawka, Ujków Nowy Kolonia, Ujków Nowy, Hutki i Krzykawka.

Centrum wsi stanowi głównie obszar wokół kościoła parafialnego, a także Urząd Gminy i zabytkowy Dwór, będący siedzibą Centrum Kultury. Dodatkowymi elementami infrastruktury społecznej są Gminna Biblioteka Publiczna i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Na terenie gminy funkcjonują dwa zespoły Przedszkolno-Szkolne w Krzykawie i Podlipiu. Szkoła Podstawowa w Bolesławiu, Przedszkole w Bolesławiu oraz Przedszkole w Laskach.

Bolesław charakteryzuje się typową wiejską zabudową, z domami jednorodzinnymi i terenami rolniczymi, ale znajduje się tam również kilka punktów usługowych i sklepów, które pełnią funkcje lokalnego centrum. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna sąsiaduje z zabudową zagrodową, tworząc wzajemne przeplatanie się tych funkcji. Osadnicza struktura wsi, wraz z zabudową mieszkaniową, koncentruje się wzdłuż głównych dróg, a także ma charakter rozproszonej zabudowy śródpolnej. Zabudowa wielorodzinna występuje nielicznie jedynie w miejscowości Bolesław.

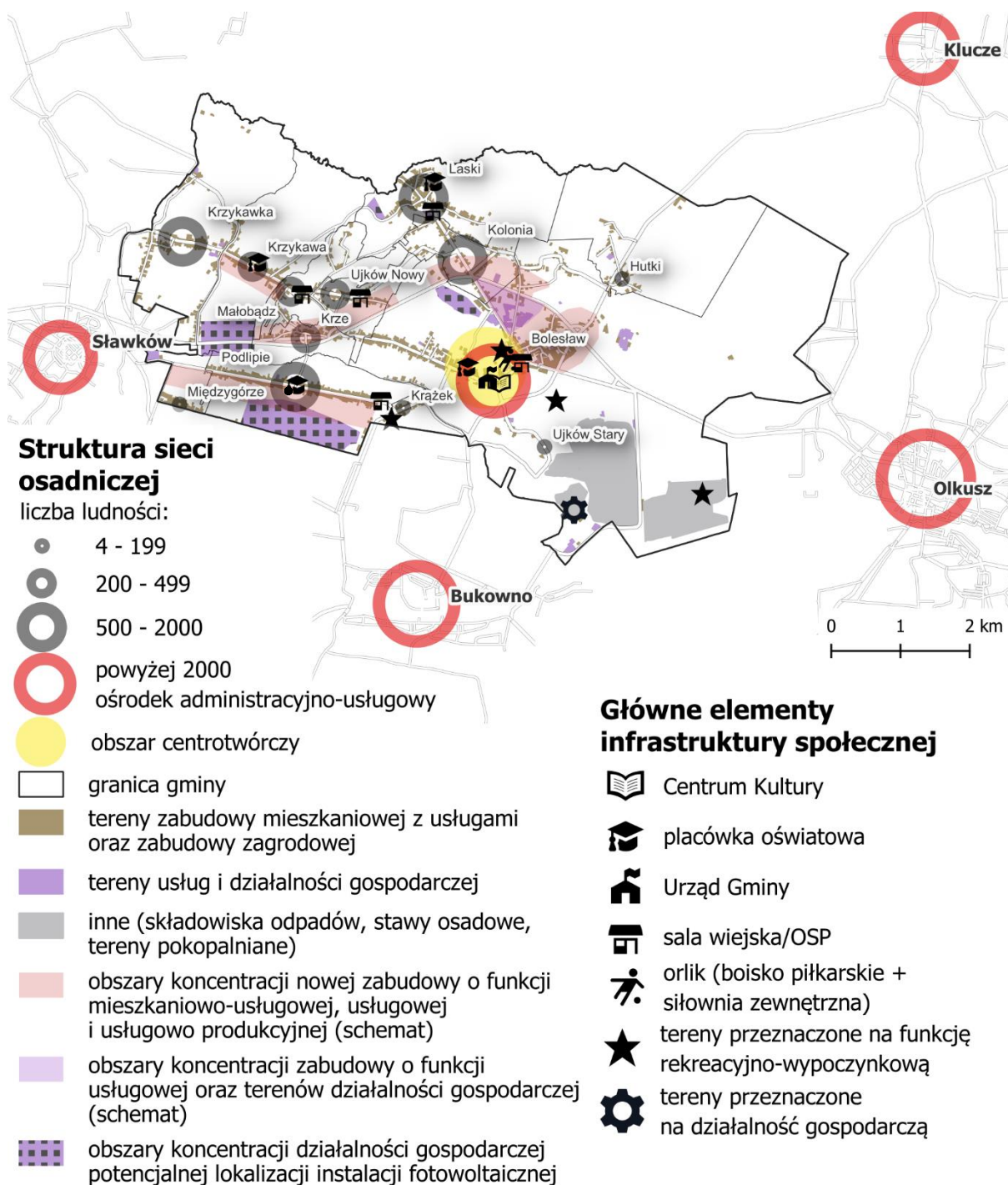
Obok dominującej zabudowy wiejskiej, charakterystycznym elementem krajobrazu gminy jest również przemysłowa zabudowa po nieczynnych kopalniach, z licznymi pozostałościami związanymi z dawną działalnością wydobywczą. Wśród nich wyróżniają się stawy osadowe, kanał oraz pozostałości sztolni, które niegdyś miały istotne znaczenie gospodarcze dla gminy i całego regionu.

Ważnym elementem struktury Bolesławia są również tereny produkcyjno-usługowe, zlokalizowane pomiędzy centrum miejscowości a drogą krajową nr 94. To obszar, który wyróżnia się w skali całej gminy i stanowi główne tereny aktywności gospodarczej, pełniąc kluczową rolę w rozwoju usług transportowych, produkcji oraz rzemiosła. Skupisko usług związanych z obsługą transportu i podróży znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie drogi, która przecina gminę na osi wschód-zachód.

W związku z prognozowanym zapotrzebowaniem na zabudowę mieszkaniową, planowany jest dalszy rozwój funkcji mieszkaniowych gminy. Przewiduje się rozszerzenie funkcji mieszkaniowo-usługowej szczególnie w centralnej części miejscowości Bolesław, poprzez dogęszczanie zabudowy oraz wyznaczanie, uzbrajanie i zagospodarowywanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową.

Planowany jest również rozwój zabudowy usługowo-produkcyjnej w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej nr 94. W szczególności, tereny w pobliżu tej ważnej arterii komunikacyjnej będą stanowiły idealne miejsce dla inwestycji, które połączą funkcje mieszkaniowe z nowoczesnymi usługami oraz przestrzenią produkcyjną, zapewniając jednocześnie łatwy dostęp do kluczowych szlaków transportowych. Na terenach po kopalniach planuje się przeznaczenie terenów na działalność gospodarczą, a także zagospodarowanie przestrzeni na cele rekreacyjno-wypoczynkowe.

Rysunek 3 Struktura sieci osadniczej i główne elementy infrastruktury społecznej

Źródło: opracowanie własne.

System powiązań przyrodniczych

Obszary cenne przyrodniczo gminy Bolesław skupiają się głównie w jej północnej części.

Występują tutaj następujące formy ochrony przyrody:

- Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk Natura 2000 Biała Przemsza
- Otulina-Krajobrazowego Parku Orlich Gniazd (Jurajskiego)

Natomiast w południowej części występuje Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Pleszczotka i Armeria.

Wschodnia część gminy jest również częścią *Jury Krakowsko-Częstochowskiej*, będącej ważnym korytarzem ekologicznym o znaczeniu krajowym. Jest to największy kompleks leśny w gminie, pełniący istotną rolę w ochronie bioróżnorodności.

Podstawową sieć hydrograficzną gminy tworzą ciek: Biała – największy lewostronny dopływ Białej Przemszy, którego źródła znajdują się w Kluczach, Dąbrówka – prawostronny dopływ Białej oraz Sztolnia Ponikowska – prawostronny dopływ Białej. Biała Przemsza oraz inne ciek wodne są ważnym elementem lokalnego ekosystemu i przyczyniają się do utrzymania bioróżnorodności na tym obszarze.

Stawy w Laskach i Podlipiu to kolejne cenne przyrodniczo obszary gminy Bolesław. Te tereny, pełniące ważną rolę w lokalnym ekosystemie, stanowią siedlisko dla wielu gatunków roślin i zwierząt. Stawy w Podlipiu są również objęte planowaną inwestycją, która zakłada budowę pomostów pływających, altany oraz miejsca na ognisko. Celem tego projektu jest wykorzystanie naturalnych atutów tych obszarów do rozwoju turystyki i rekreacji, oferując mieszkańcom i odwiedzającym nowe możliwości wypoczynku.

Na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią występujące od strony rzeki Białej. W północnej części gminy planowana jest budowa zbiornika retencyjnego i układu wody technologicznej na oczyszczalni ścieków w Laskach. Zbiornik ten, oprócz funkcji przeciwpowodziowej, ma również pełnić rolę rekreacyjną i retencyjną, wzbogacając walory krajobrazowe gminy i stwarzając możliwości rozwoju turystyki i wypoczynku.

Bolesław, mimo iż nie jest dużym ośrodkiem, ma bogatą historię związaną z przemysłem. Znajdujące się tu złoża cynku i ołowiu były intensywnie eksploatowane przez wiele lat, co miało ogromne znaczenie zarówno dla gospodarki lokalnej, jak i krajowej. Kopalnie w Bolesławiu produkowały surowce niezbędne do przemysłu metalurgicznego, a Zakłady Górniczo-Hutnicze Bolesław (ZGH) były jednym z czołowych ośrodków produkcji cynku w Polsce. W wyniku zmieniającej się sytuacji gospodarczej, a także w skutek wyczerpywania się zasobów złóż, kopalnie w rejonie Bolesławia zostało stopniowo zamknięte.

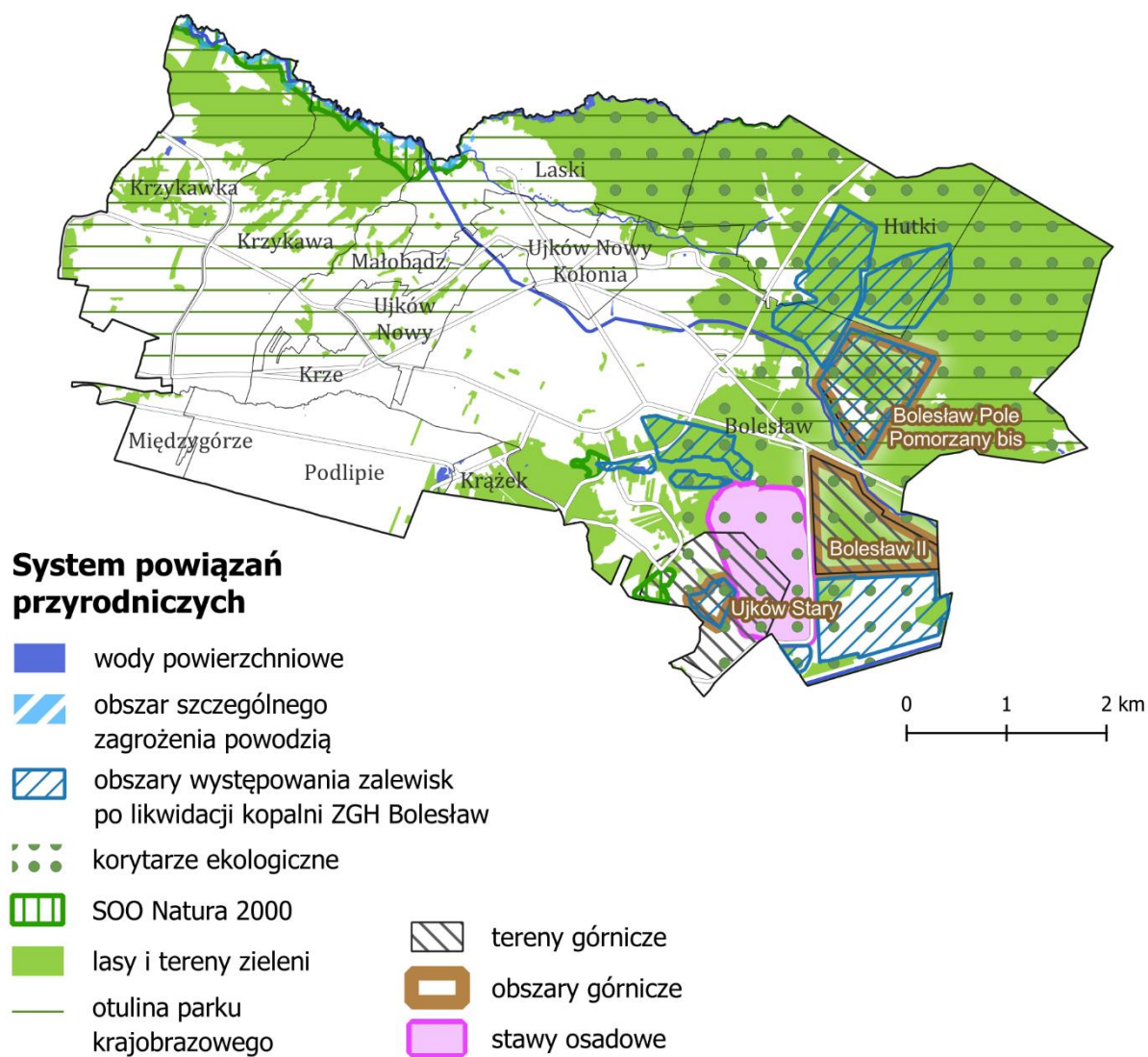
Dla terenów objętych eksploatacją piasku i dolomitu ustanowiono obszary i tereny górnicze. Na terenie gminy Bolesław występują trzy-obszary górnicze:

- Ujków Stary,
- Bolesław II,
- Bolesław Pole Pomorzany Bis.

Tereny po działalności górniczej, takie jak niezagospodarowane przestrzenie przemysłowe, wyrobiska piasku i dolomitu, mogą stać się miejscem nowych inwestycji, w tym infrastrukturalnych i rekreacyjnych. Część terenów będzie stopniowo rewitalizowana, a dawną przestrzeń przemysłową będzie można wykorzystać w nowych celach. W ramach rewitalizacji dawnych terenów przemysłowych, planuje się ich zagospodarowanie w celach rekreacyjnych, usługowych, co poprawi estetykę i funkcjonalność tych obszarów.

Obecnie tereny wyrobisk piasku wypełniają się wodą i nie planuje się na tym obszarze działalności produkcyjnej. Tereny „Ujkowa Starego” przeznaczone są na działalność gospodarczą, a pod działalność rekreacyjną tereny przy stawach osadowych.

Rysunek 4 System powiązań przyrodniczych

Źródło: opracowanie własne.

Główne elementy sieci transportowych

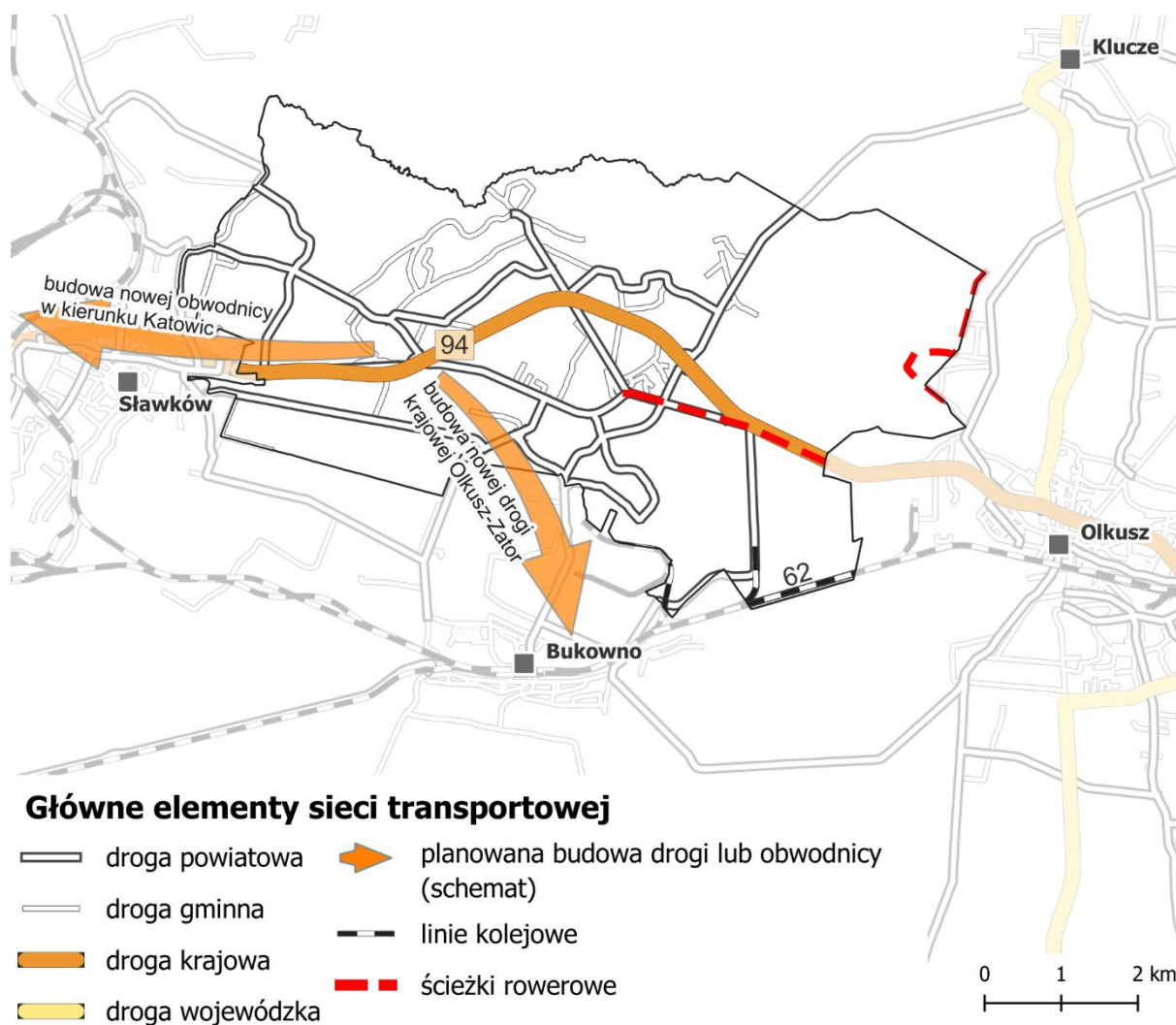
Podstawową sieć transportową na terenie gminy Bolesław tworzą drogi gminne i powiatowe. Gminę przecina droga krajowa DK94, która jest istotnym elementem komunikacji z najbliższymi położonymi miastami Olkuszem i Sławkowem, a przede wszystkim z Krakowem i Katowicami.

Sieć kolejowa na obszarze gminy to dwie linie: linia kolejowa normalna i szerokotorowa, zlokalizowane w powiązaniu z terenami przemysłowymi wzdłuż południowo-wschodniej granicy gminy. Zakłada się utrzymanie i modernizowanie istniejących linii kolejowych nr 62 Tunel- Sosnowiec Główny oraz nr 65 Most na rzece Bug – Sławków, przebiegających w bezpośrednim sąsiedztwie gminy. Modernizację istniejącej linii kolejowej nr 62 Tunel – Sosnowiec Główny przewiduje się w ramach projektu „Udrożnienie podstawowych ciągów wywozowych z Górnego Śląska” oraz budowę infrastruktury ERTMS/GSM-R – budowę kablowych linii światłowodowych.

Dodatkowo, istotnym elementem rozwoju transportowego gminy jest budowa nowej obwodnicy w kierunku Katowic oraz drogi krajowej prowadzącej do miasta Zator. Realizacja tych inwestycji znacząco poprawi dostępność transportową i komunikacyjną gminy.

Istotnym elementem komunikacji w wymiarze lokalnym są drogi rowerowe. W ramach planowanej inwestycji przewiduje się budowę ścieżki pieszo-rowerowej oraz zagospodarowanie terenu usług sportowych w rejonie Orlika w centrum Bolesławia. Celem projektu jest nie tylko poprawa estetyki centrum miejscowości, ale również wykorzystanie dotychczas niezagospodarowanej działki w celu stworzenia przestrzeni do rekreacji i wypoczynku. Inwestycja ma na celu zwiększenie atrakcyjności tego obszaru, a także ma przyczynić się do poprawy kondycji fizycznej mieszkańców i wspierać integrację społeczną różnych grup wiekowych, stwarzając przestrzeń do wspólnego spędzania czasu.

Rysunek 5 Główne elementy sieci transportowych

Źródło: opracowanie własne.

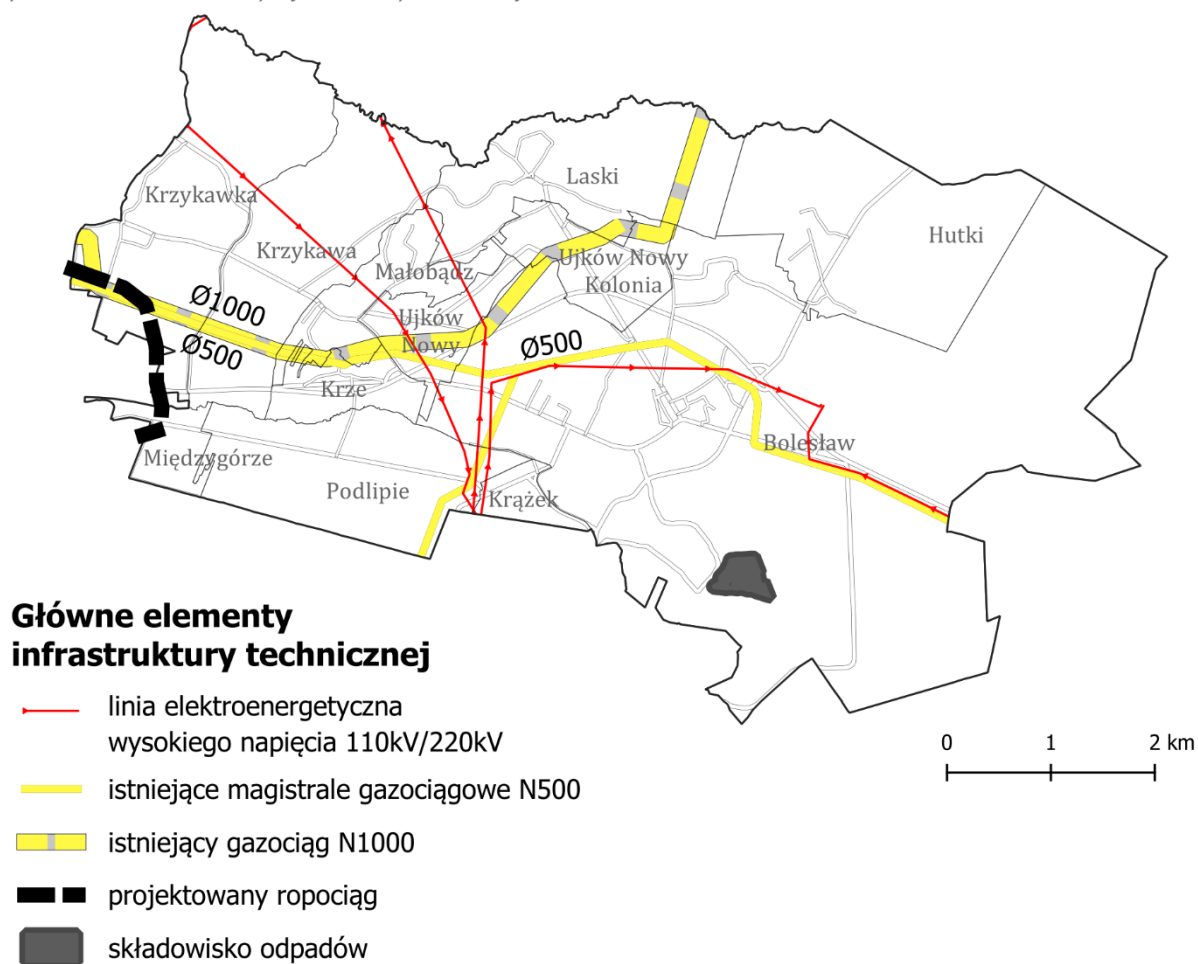
Główne elementy infrastruktury technicznej

Aktualny stan uzbrojenia terenów gminy Bolesław, obejmujący zaopatrzenie w wodę i energię elektryczną, jest bardzo dobry. Przez gminę przebiegają linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110–220 kV, w tym linie o napięciu 220 kV: relacji Łośnice – Siersza oraz relacji Łośnice – Koksochemia.

Przez centralną część gminy (wschód-zachód) przebiegają magistrale gazociągowe $\varnothing$ 500 mm i $\varnothing$ 1000 mm na odcinku Podgórska Wola – Tworzeń oraz realizowana jest budowa rurociągu paliwowego relacji Boronów – Trzebinia.

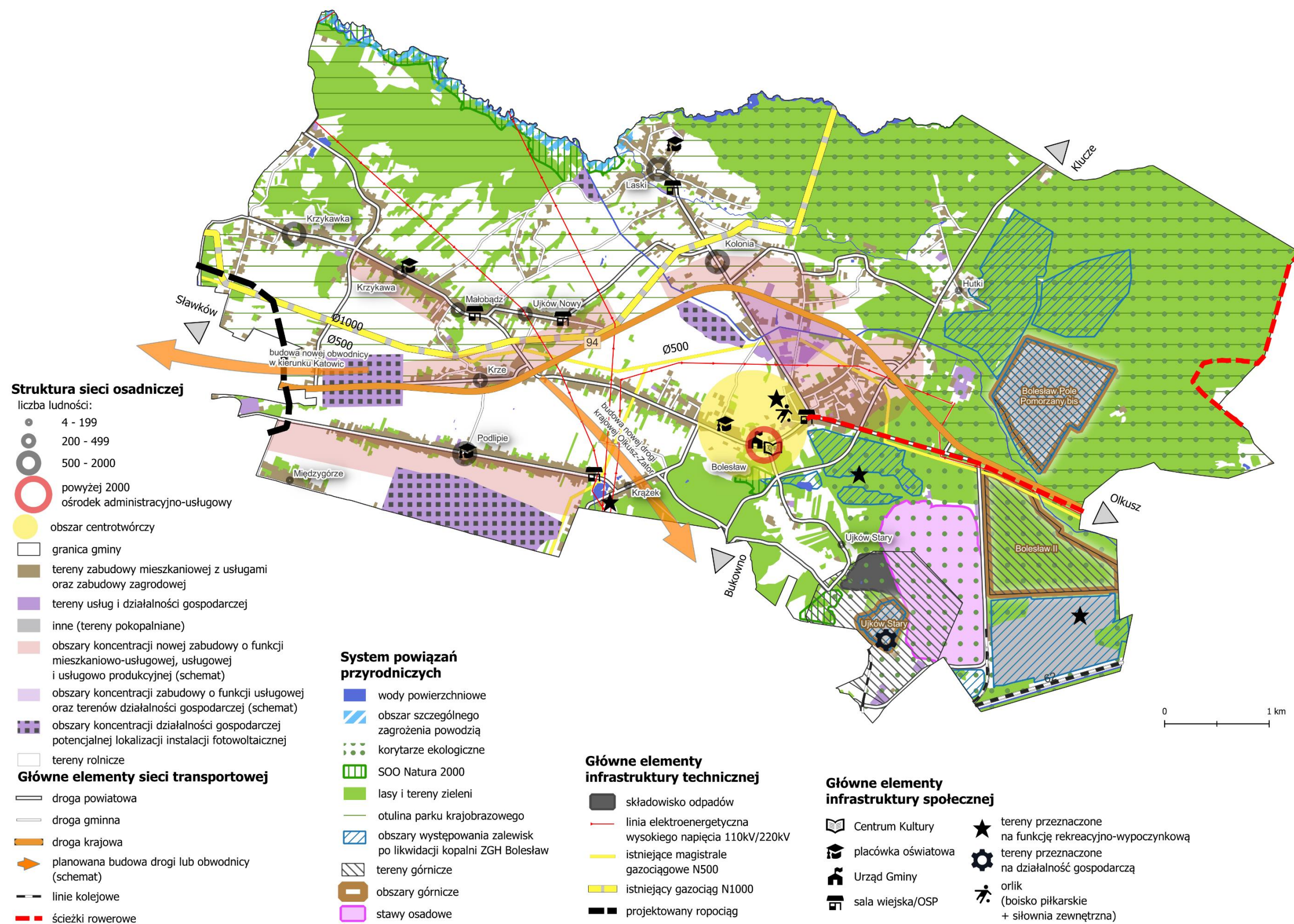
W południowo-wschodniej części gminy funkcjonuje również składowisko odpadów. Obiekt jest w zarządzie Zakładu Gospodarki Komunalnej „Bolesław” Sp. z o.o.

Rysunek 6 Główne elementy infrastruktury technicznej

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 7 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Źródło: opracowanie własne.

III.5 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Poniżej przedstawiono kluczowe ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Bolesław, zgodnie z wymogami zawartymi w ustawie o samorządzie gminnym.

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu:

- Należy dążyć do utrzymania naturalnej osłony biologicznej wzdłuż naturalnych cieków wodnych oraz zapewnienia ich ciągłości.
- Należy dążyć do utrzymania różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków oraz zabezpieczenia i zachowania cennych przyrodniczo obszarów.
- Zaleca się zachowanie cech siedlisk, szczególnie na terenach podmokłych, zarówno naturalnych, jak i tych ulegających przekształcaniu się.
- W celu poprawy jakości powietrza należy dążyć m.in. do ograniczenia szkodliwych dla środowiska technologii, modernizacji lub eliminacji kotłowni tradycyjnych czy zwiększenia udziału energii odnawialnej.
- Tereny znajdujące się w zasięgu złóż kopalin, które do tej pory nie zostały zainwestowane oraz przeznaczone do zainwestowania podlegają ochronie przed zagospodarowaniem, które mogłoby uniemożliwić eksploatację kopalin.
- Należy dążyć do minimalizacji skutków środowiskowych eksploatacji górniczej.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

- Należy dążyć do utrzymania obiektów i terenów o wartościach kulturowych.
- Zakazuje się dokonywania przekształceń przestrzeni powodujących obniżenie wartości historycznych, estetycznych i architektonicznych.
- Nie należy wprowadzać elementów zagospodarowania terenu, które mogłyby przesłaniać ekspozycję obiektów zabytkowych od strony dróg publicznych.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej:

- Planuje się rozwój funkcji mieszkaniowej przede wszystkim w zachodniej i północno-zachodniej części gminy.
- Lokalizacja nowej zabudowy skupiać się będzie wzdłuż istniejących i projektowanych ciągów komunikacyjnych, w których zabudowana zostanie infrastruktura techniczna.
- Rozwój funkcji mieszkaniowo – usługowej, usługowej i usługowo produkcyjnej obejmować będzie w szczególności centrum miejscowości Bolesław oraz tereny w pobliżu DK94.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

- Obiekty handlu wielkopowierzchniowego mogą być lokalizowane na terenach wskazanych w lokalnych aktach prawach miejscowego.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego:

- Inwestycje powinny być zgodne z zasadami zawartymi w obowiązujących przepisach, uwzględniając zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy.
- Inwestycje celu publicznego powinny być zbieżne z kierunkami rozwoju gminy.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej:

- Należy dążyć do ponownego uruchomienia obwodnicy Bolestawia oraz budowy nowej obwodnicy w kierunku Katowic.
- Należy dążyć do wyprowadzenia transportu ciężkiego z terenów, które są intensywnie zagospodarowane mieszkaniowo.
- Wskazuje się na konieczność modernizacji sieci istniejącej oraz dostosowanie jej do parametrów technicznych, w szczególności dróg przebiegających na terenach zabudowy mieszkaniowej.
- Należy rozwijać infrastrukturę techniczną na terenach nowych zespołów mieszkaniowych.
- Modernizacja oraz rozbudowa układu komunikacyjnej powinna brać pod uwagę urządzenie ścieżek pieszych, rowerowych oraz szlaków turystycznych.
- Planuje się modernizację istniejących oraz budowę nowych ścieżek pieszych, rowerowych, konnych oraz szlaków turystycznych na terenie gminy.
- Zaleca się monitorowanie, modernizację oraz wymianę odcinków sieci wodociągowej/kanalizacyjnej będącej w złym stanie technicznym.
- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej powinna być na terenach nowo planowanej zabudowy, tylko gdy jest to uzasadnione ekonomicznie.
- W celu ochrony przed zalewiskami i zapadliskami należy dążyć do bieżącej konserwacji cieków wodnych, modernizacji systemów melioracyjnych, oraz bieżącej kontroli systemu retencji wód.

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW:

- Urządzenia do produkcji energii za pomocą ogniw fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 500 kW mogą być lokalizowane na terenach wskazanych w lokalnych aktach prawach miejscowego.
- Dopuszcza się lokalizację na obszarze stawów osadowych po zakończeniu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych z eksploatacji rud cynku i ołowiu, urządzeń do produkcji energii ze źródeł odnawialnych, których moc przekracza 500 kW.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

- Uciążliwości związane z prowadzeniem działalności usługowej, produkcyjnej lub przemysłowej nie powinny wykraczać poza granice nieruchomości, której właściciel posiada odpowiednie prawa.

- Nowa zabudowa powinna być usytuowana z zachowaniem wymaganych odległości od istniejących lub planowanych sieci oraz urządzeń infrastruktury technicznej, zgodnie z obowiązującymi normami.
- Przy lokalizowaniu inwestycji na terenie gminy Bolesław należy uwzględnić charakter zagospodarowania przestrzennego, a planowane przedsięwzięcia nie mogą negatywnie wpływać na obniżenie standardów wymaganych przepisami dotyczącymi ochrony środowiska.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- Należy dążyć do zachowania bioróżnorodności w środowisku leśnym.
- Na terenach leśnych należy dążyć do stopniowej zmiany struktury gatunkowej zadrzewień, uwzględniając warunki siedliskowe oraz wpływ działalności człowieka.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji:

- Na terenie wyrobisk piasku i dolomitu przewiduje się leśny kierunek rekultywacji, dodatkowo dopuszcza się również wodno-leśny kierunek rekultywacji. Ponadto w wyrobiskach dolomitów dopuszcza się budowę składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.
- Rekultywacji podlegają tereny, które zostały przekształcone w wyniku eksploatacji górniczej i wydobywczej.
- Przeznaczenie dawnych terenów górniczych wynikać powinno z charakteru dotychczasowego użytkowania, w tym w szczególności powinny być one przeznaczone do pełnienia funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej.

III.6 Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

W ramach prac nad strategią określono cele strategiczne oraz cele operacyjne, które wskazują na ogólny kierunek rozwoju i obejmują katalog działań, które mają służyć ich realizacji. Poniżej zaprezentowano katalog wskaźników wraz ze wskazaniem wartości bazowej na 2023 r. oraz oczekiwanej tendencji w 2035 r. z przyporządkowaniem ich do poszczególnych celów operacyjnych.

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Wskaźnik	Wartość wskaźnika produktu/rezultatu (2023 r.)	Oczekiwana tendencja do 2035 r.	Źródło danych
Cel strategiczny 1 Zwiększanie potencjału inwestycyjnego Gminy Bolesław jako ośrodka gospodarczego i tworzenie atrakcyjnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej	Cel operacyjny 1.1 Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej gminy	Podmioty gospodarcze w usługach wyższego rzędu (sekcje J-R) na 1000 ludności	32,5	wzrost	BDL GUS
	Cel operacyjny 1.2 Budowa marki gminy jako ośrodka gospodarczego	Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców	103	wzrost	BDL GUS
	Cel operacyjny 1.3 Dywersyfikacja struktury lokalnej gospodarki i wsparcie rozwoju przedsiębiorczości	Liczba pracujących na 1000 ludności	379	wzrost	BDL GUS
		Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	79	wzrost	BDL GUS
Cel strategiczny 2 Zrównoważony rozwój gminy w oparciu o nowoczesną infrastrukturę publiczną	Cel operacyjny 2.1 Rozwijanie infrastruktury technicznej i społecznej wraz ze wzmacnianiem poziomu bezpieczeństwa publicznego i infrastrukturalnego	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	57%	wzrost	BDL GUS
		Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów	42,4%	wzrost	BDL GUS
		Budowa zakładu termicznego przekształcania odpadów	-	1	Urząd Gminy Bolesław
		Drogi dla rowerów na 100 km ²	7,36	wzrost	BDL GUS
	Cel operacyjny 2.2 Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych	Stworzenie nowego funkcjonalnego centrum gminy	-	1	Urząd Gminy Bolesław

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Wskaźnik	Wartość wskaźnika produktu/rezultatu (2023 r.)	Oczekiwana tendencja do 2035 r.	Źródło danych
	Cel operacyjny 2.3 Adaptacja gminy do zmian klimatu i ochrona przyrody	Udział ludności korzystającej z sieci gazowej	72,6%	22 ⁵	BDL GUS
		Liczba podjętych działań z zakresu poprawy jakości powietrza	-	wzrost	Urząd Gminy Bolesław
Cel strategiczny 3 Wzrost atrakcyjności Gminy Bolesław poprzez wysoką jakość usług społecznych oraz aktywny trzeci sektor	Cel operacyjny 3.1 Wykorzystanie potencjału społeczeństwa obywatelskiego i rozwój instytucjonalny	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 ludności	2,8	wzrost	BDL GUS
	Cel operacyjny 3.2 Wysoka jakość usług publicznych	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu polityki senioralnej	-	22 ⁶	Urząd Gminy Bolesław, GOPS, Centrum Kultury
		Liczba przeprowadzonych działań z zakresu polityki młodzieżowej	-	22 ⁷	Urząd Gminy Bolesław, SZOiW, Centrum Kultury
	Cel operacyjny 3.3 Atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego	Liczba uczestników imprez organizowanych przez ośrodku kultury	8 470	wzrost	BDL GUS

⁵ Założono organizację minimum dwóch działań na rok, co w okresie realizacji strategii obejmującej latach od 2025-2035 wynosi 22.

⁶ Jw.

⁷ Jw.

IV System zarządzania strategią

Rozdział odnosi się do art. 10e ust. 3 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, a także ramy finansowe i źródła finansowania (art. 10e ust. 9 pkt. 3).

Na system zarządzania strategią składa się szereg procesów, których realizacja wymaga zaangażowania różnych podmiotów o konkretnych kompetencjach. Odpowiednio opracowany system, na który składają się wytyczne z zakresu formułowania i aktualizowania strategii, jej wdrażania oraz monitoringu i ewaluacji jej rezultatów, zapewnienia skuteczne i efektywne wdrożenia założeń Strategii. System ten składa się ze ściśle powiązanych ze sobą i oddziaływujących na siebie elementów, a mianowicie wytycznych w zakresie formułowania i aktualizowania strategii oraz jej wdrażania, a także monitoringu i ewaluacji jej rezultatów.

IV.1 System wdrażania

Realizacja procesów wchodzących w skład systemu zarządzania strategią wymaga zaangażowania podmiotów i jednostek o różnych kompetencjach. Ze względu na różniący je zakres odpowiedzialności, konieczne jest określenie podziału zaplanowanych w strategii działań, co zapewni ciągłość prowadzonych prac i maksymalizację ich efektywności

Wdrażanie Strategii Rozwoju Gminy Bolesław zostało przedstawione w sposób tabelaryczny poniżej – po lewej stronie wymienione są etapy wdrażania strategii, a po prawej odpowiedzialny za wskazany etap podmiot.

Przygotowanie projektu ⁸	Wójt Gminy Bolesław przy współpracy struktur Urzędu Gminy Bolesław, w uzgodnieniu z Radą Gminy Bolesław
Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii	Wójt Gminy Bolesław we współpracy z jednostkami organizacyjnymi Gminy Bolesław oraz Radą Gminy Bolesław
Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji	Wójt Gminy Bolesław
Opracowanie rocznych i wieloletnich programów branżowych oraz inwestycyjnych, w ramach których realizowane będą założenia strategiczne	Wyspecjalizowane komórki Urzędu Gminy Bolesław, inne instytucje samorządowe (jednostki organizacyjne)
Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań, umieszczenie poszczególnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej	Skarbnik, Wójt Gminy Bolesław, Rada Gminy Bolesław, merytoryczne komórki Urzędu Gminy Bolesław

⁸ Przygotowanie zmiany Strategii- zmiana zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców.

Przygotowanie projektów od strony technicznej	Urząd Gminy Bolesław, jednostki organizacyjne i interesariusze
Przygotowanie wniosków o dofinansowanie dla projektów wynikających z założeń strategii	Wójt Gminy Bolesław przy współpracy struktur Urzędu Gminy Bolesław wraz z jednostkami organizacyjnymi
Przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego	Urząd Gminy Bolesław
Nadzór nad realizacją projektów, przygotowanie rozliczeń, raportów	Wójt Gminy Bolesław, merytoryczne komórki Urzędu Gminy Bolesław
Ewaluacja osiągania poszczególnych celów operacyjnych	Wójt Gminy Bolesław, Urząd Gminy Bolesław, Rada Gminy Bolesław, dyrektorzy jednostek podległych

Odpowiedzialność za realizację zadań określonych w strategii ciąży przede wszystkim na Urzędzie Gminy Bolesław i jednostkach gminnych, jednak jej zapisy dotyczą całej społeczności lokalnej i podmiotów działających na terenie gminy Bolesław. W system wdrażania strategii poza przedstawicielami sektora publicznego zaangażowani są zatem także przedstawiciele sektora biznesowego i społecznego, a więc m.in. przedsiębiorstwa, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy.

Niemniej, najważniejszym podmiotem odpowiedzialnym za koordynację systemu wdrożenia jest Wójt Gminy Bolesław. Skuteczność realizacji poszczególnych działań będzie zależała od poziomu ich organizacji oraz od stopnia zaangażowania odpowiednich podmiotów. Niezwykle ważną kwestią jest ścisła współpraca między odpowiednimi jednostkami przy równorzędnym traktowaniu ich reprezentantów. Jedną z głównych zasad prowadzenia wspólnych działań jest także zapewnienie ich otwartości na przedstawicieli różnych środowisk.

IV.2 Monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii

Monitoring stopnia realizacji oraz ewaluacja prowadzonych działań potrzebne są do sprawnego wdrożenia założeń strategii oraz osiągnięcia zaplanowanych rezultatów. Dodatkowo konieczne jest sprawdzanie postępów poszczególnych prac i analiza ich efektów wraz z równoczesną aktualizacją podejmowanych zadań.

Monitoring

- Monitoring bieżący będzie realizowany co dwa lata.
- Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów działań przyjętych do realizacji.
- Monitoringowi podlega katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale *Rezultaty planowanych działań*.
- Wynikiem prowadzonego monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii.

Ewaluacja

- Rekomenduje się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w okresie obowiązywania strategii – w 2030 r. (ewaluacja on-going) i 2035 r. (ewaluacja ex-post).
- Ewaluacja ma na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładają się na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji). Dzięki temu możliwe jest podnoszenie jakości działań, udoskonalenie bieżącej interwencji czy podejmowanie decyzji dotyczących aktualizacji czy wprowadzenia modyfikacji w dokumencie.
- Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów strategicznych oraz kierunków działań.
- Raporty ewaluacyjne są prezentowane Radzie Gminy Bolesław przez Wójta Gminy Bolesław wraz z rekomendacjami korekt, aktualizacji oraz uzupełnienia zawartości dokumentu.

Aktualizacja

- Zmiany w Strategii Rozwoju Gminy Bolesław na lata 2025-2035 dokonywane będą uchwałą Rady Gminy Bolesław na wniosek Wójta Gminy Bolesław.
- Przed podjęciem uchwały wymagane jest wydanie stosownej opinii przez zespół/komisję ds. opracowania strategii.
- Aktualizacja dokonywana będzie w uzasadnionych przypadkach, w szczególności w związku ze zmianami uwarunkowań rozwoju (m.in. społecznych, gospodarczych, prawnych, przestrzennych czy politycznych) na terenie gminy, bądź w jej otoczeniu.
- Ocena realizacji strategii na podstawie danych zawartych w raportach ewaluacyjnych zostanie dokonana w latach 2030 i 2035. Jej celem będzie porównanie założonych w strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Na tej podstawie formułowane będą zalecenia w zakresie aktualizacji na kolejne lata wdrażania Strategii.
- Decyzja o aktualizacji dokumentu będzie podejmowana przez Wójta Gminy Bolesław we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Gminy Bolesław przedstawiać ją będzie do przyjęcia Radzie Gminy Bolesław.

IV.3 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Niniejszy rozdział określa zasady tworzenia dokumentów wykonawczych, niezbędnych do realizacji założeń przedmiotowego dokumentu i będących jego uszczegółowieniem. Strategia rozwoju stanowi dokument nadrzędny, z którym pozostałe dokumenty strategiczny w gminie powinny być spójne. Dokumenty wykonawcze w ramach możliwości powinny być napisane prostym językiem, aby były one zrozumiałe dla osób, które nie są specjalistami w danej dziedzinie. Dokumenty powinny być oznakowane zgodnie z obowiązującymi zasadami. Każdy z dokumentów wykonawczych powinien zostać poddany konsultacjom oraz posiadać przypisaną komórkę organizacyjną, która jest odpowiedzialna za całościową realizację. Dodatkowo z uwagi na konieczność zapewnienia spójności z dokumentem nadrzędnym, jakim jest strategia rozwoju, w dokumentach tego rodzaju powinno znaleźć się, co najmniej odniesienie do cele strategicznego wskazanego w Strategii Rozwoju Gminy Bolesław na lata 2025-2035.

Poniżej wskazano dokumenty wykonawcze obowiązujące w gminie Bolesław, wraz z określeniem ich zgodności z przedmiotową strategią.

Dokument	Wytyczne
Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Bolesław na lata 2024-2028	Aktualny, zgodny z zapisami strategii.
Program Wspierania Rodziny dla Gminy Bolesław na lata 2023-2025	Aktualny, zgodny z zapisami strategii.
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bolesław na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025	Aktualny, zgodny z zapisami strategii.
Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Bolesław na lata 2010-2032	Aktualny, zgodny z zapisami strategii.
Program Współpracy z organizacjami pozarządowymi był realizowany w 2024 r.	Rekomenduje się coroczne opracowywanie dokumentu, tak jak dotychczas.
Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Bolesław do 2030 roku	Aktualny, zgodny z zapisami strategii.

IV.4 Finansowanie Strategii

Celem skutecznej realizacji działań oraz urzeczywistnienia wizji Strategii Rozwoju Gminy Bolesław na lata 2025-2035, samorząd jest zobligowany do poszukiwania wszelkich dostępnych źródeł finansowania poszczególnych zadań. Zasadnicze znaczenie dla sfinansowania Strategii mają przede wszystkim:

- Środki własne gminy;
- Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego – regionalne, powiatowe;
- Środki budżetu państwa;
- Środki funduszy celowych;
- Środki z budżetu Unii Europejskiej z programów takich jak m.in:
 - Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027;
 - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS);
 - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG);
 - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS);
 - Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC);
- Inne środki publiczne.

Istotnym elementem finansowania interwencji rozwojowych mogą zostać środki prywatne, które posłużyć mogą również do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub formule partnerstwa publiczno-prywatnego. Z analizy danych pozyskanych z BDL GUS za lata 2019-2023 wynika, że średnia roczna wartość wydatków majątkowych inwestycyjnych

poniesionych przez gminę we wskazanym okresie wyniosła około 4,5 mln zł. Biorąc pod uwagę średnie roczne wydatki inwestycyjne można założyć, że w okresie obowiązywania zaktualizowanej strategii mianowicie od 2025 do 2035, gmina Bolesław wyda na realizację założeń strategii około 50 mln zł.

IV.5 Ewaluacja ex-ante

Rozdział odnosi się do art. 10a ust. 2. ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju wskazującego, że podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przeprowadza uprzednią ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju – przed jej przyjęciem.

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, podmiot opracowujący strategię rozwoju zobligowany jest do przeprowadzenia uprzedniej ewaluacji. Ewaluacja stanowi badanie mające na celu ocenę jakości oraz wartości procesu i efektów wdrażania konkretnych interwencji. Dostarcza praktycznych wniosków i rekomendacji, które mogą pomóc w ulepszaniu bieżących lub przyszłych działań. Wyróżniamy trzy typy ewaluacji, zależnie od momentu jej przeprowadzenia: ex-ante, on-going oraz ex-post. Celem ewaluacji jest sprawdzenie, na ile zasadne jest podjęcie planowanych interwencji oraz czy zamierzone rezultaty mają szansę na osiągnięcie.

Podczas ewaluacji wyróżnia się podstawowe kryteria oceny:

TRAFNOŚĆ

Ocena adekwatności planowanych celów interwencji i metod jej wdrażania do problemów i wyzwań, które zostały zidentyfikowane w diagnozie.

- Czy cele odpowiadają zidentyfikowanym potrzebom obszaru rewitalizacji?
- Czy działania odnoszą się do problemów i zjawisk kryzysowych identyfikowanych w obszarze rewitalizacji?

SKUTECZNOŚĆ

Ocena stopnia realizacji zakładanych celów (czy osiągnięto to, co zaplanowano), skuteczność użytych metod, zaangażowanych instytucji oraz wpływ czynników zewnętrznych na ostateczne efekty.

- Czy cele zdefiniowane na etapie programowania zostały osiągnięte?
- Jakie są sukcesy podejmowanych działań?
- Czy system zarządzania i wdrażania okazał się skuteczny?

EFEKTYWNOŚĆ

Ocena relacji między nakładami, kosztami, zasobami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi) a osiągniętymi efektami interwencji; badanie pozwala odpowiedzieć na pytanie, czy obserwowane po zakończeniu interwencji efekty mogły zostać osiągnięte za pomocą mniejszych kosztów.

- Czy podobne efekty można było osiągnąć przy wykorzystaniu innych instrumentów?
- Czy podobne efekty można osiągnąć przy niższych nakładach finansowych?

SPÓJNOŚĆ	Ocena dotyczy dokumentacji programowej i strategicznej, na podstawie której operować ma program; konieczne jest zbadanie, czy nie zachodzą tu jakieś sprzeczności między celami programu a priorytetami i działaniami oraz między całym dokumentem a dokumentami wyższego rzędu lub dokumentami równorzędnymi.
• Wewnętrzna — między celami a priorytetami i działaniami; • Zewnętrzna — między założeniami strategii a założeniami dokumentów wyższego rzędu lub dokumentami na poziomie lokalnym.	
UŻYTECZNOŚĆ	Ocenia całość rzeczywistych efektów wywołanych przez interwencję (zarówno tych planowanych, jak i nieplanowanych, tzw. ubocznych), odnosząc je do wyzwań społeczno-ekonomicznych (często już zmienionych w czasie). W odróżnieniu od kryterium trafności, ocena użyteczności jest prowadzona po zamknięciu interwencji lub w jej końcowej fazie wdrażania.
TRWAŁOŚĆ	Ocenia ciągłość efektów (przede wszystkim pozytywnych) danej interwencji w perspektywie średnio i długookresowej (a więc po zakończeniu interwencji).

Do uzupełnienia po przeprowadzeniu konsultacji.

Spis tabel

<i>Tabela 1 Cele i kierunki rozwoju zawarte w strategii wojewódzkiej</i>	<i>10</i>
<i>Tabela 2 Porównanie celów strategicznych dokumentów — strategii wojewódzkiej oraz strategii gminy.....</i>	<i>11</i>
<i>Tabela 3 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Bolesław</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 4 Działania podstawowe przypisane do JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Bolesław.....</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 5 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Bolesław</i>	<i>16</i>
<i>Tabela 6 Porównanie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w 2020 i 2024 roku</i>	<i>28</i>